

Suvestinė redakcija nuo 2015-01-01 iki 2015-03-01

Istatymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [62-2936](#), i. k. 1111010ISTA0XI-1375

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMAS

2011 m. gegužės 12 d. Nr. XI-1375
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis, tikslas ir uždaviniai

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriaus valstybinio valdymo, reglamentavimo, priežiūros ir kontrolės bei veiklos atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje organizavimo teisinius pagrindus, taip pat nustato energetikos tinklų operatorių, energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojų veiklos valstybinį reglamentavimą, priežiūrą ir jų santykius su kontrolę vykdančiomis institucijomis.

2. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnį naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą, ypač atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, aplinkos apsaugos, iškastinių energijos išteklių tausojoimo, priklausomybės nuo iškastinių energijos išteklių ir energijos importo mažinimo bei kitus valstybės energetikos politikos tikslus, įvertinus energijos tiekimo saugumo ir patikimumo reikalavimus, taip pat į vartotojų teisių ir teisėtų interesų į atsinaujinančių energijos išteklių prieinamumą, tinkamumą ir pakankamumą apsaugos užtikrinimo principus.

3. Šiuo įstatymu nustatoma bendroji skatinimo vartoti atsinaujinančių išteklių energiją Lietuvos Respublikoje sistema.

4. Pagrindinis šio įstatymo uždavinys – užtikrinti, kad atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, 2020 metais sudarytų ne mažiau kaip 23 procentus ir ši dalis toliau būtų didinama, tam panaudojant naujausias ir veiksmingiausias atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo technologijas ir skatinant energijos vartojimo efektyvumą.

5. Šio įstatymo uždaviniai atskiruose energetikos sektoriuose 2020 metais:

1) atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su transporto sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu, visų rūšių transporte padidinti ne mažiau kaip iki 10 procentų;

2) elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį, palyginti su šalies bendruoju galutiniu elektros energijos suvartojimu, padidinti ne mažiau kaip iki 20 procentų;

3) centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį šilumos energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 60 procentų, o namų ūkiuose atsinaujinančių energijos išteklių dalį šildymui sunaudojamų energijos išteklių balanse padidinti ne mažiau kaip iki 80 procentų.

6. Europos Sąjungos teisės aktai, įgyvendinami šio įstatymo nuostatomis, nurodyti šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Aeroterminė energija** – šilumos energija, susikaupusi ore.

2. **Atsinaujinančių išteklių energija** – energija iš atsinaujinančių neišskastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neišskastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija.

3. **Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginys** (toliau – **įrenginys**) – iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros energiją ir (ar) šilumos energiją, ir (ar) biokurą, ir (ar) biodegalus gaminantis įrenginys.

4. **Atsinaujinančių išteklių energijos kilmės garantija** (toliau – **kilmės garantija**) – elektroninis dokumentas, kurio vienintelė paskirtis – įrodyti galutiniam vartotojui, kad visa arba tam tikra energijos dalis buvo pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių.

5. **Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo bandomasis projektas** (toliau – **bandomasis projektas**) – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis parengtas atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo projektas, apimantis naujų technologijų pritaikomumo studijas ar bandomuosius įdiegimus, taip pat esamų technologijų veiklos efektyvumo didinimą ar esminį pagerinimą.

6. **Atsinaujinančių išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo priemonė** (toliau – **skatinimo priemonė**) – šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyta priemonė ar būdas, kuriais energijai gaminti skatinama naudoti atsinaujinančius išteklius.

7. **Bendrasis galutinis energijos suvartojimas** – energijos tikslais pramonei, transportui, namų ūkiams, paslaugų sektoriui (įskaitant viešąsias paslaugas), žemės ūkiui, miškininkystei ir žuvininkystei tiekiamų energijos produktų suvartojimas, įskaitant elektros ir šilumos energijos, kurią elektros ir šilumos energijos gamybai sunaudoja energetikos sektorius, suvartojimą ir elektros bei šilumos energijos nuostolius paskirstymo ir perdavimo proceso metu.

8. **Biodegalai** – iš biomasės pagaminti skystieji arba dujiniai transporto degalai.

9. **Biodujos** – iš biomasės pagamintos dujos.

10. **Biokuras** – iš biomasės pagaminti degieji dujiniai, skystieji ir kietieji produktai, naudojami energijai gaminti.

11. **Biomasė** – biologiškai skaidžios biologinės kilmės žemės ūkio, miškų ūkio ir susijusių pramonės šakų, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, žaliavos, atliekos ir liekanos, įskaitant augalines ir gyvūnines medžiagas, taip pat biologiškai skaidžios pramoninės ir komunalinės atliekos.

12. **Biotepalai ir bioalyvos** – iš augalinių ar gyvūninių riebalinių medžiagų pagaminti tepalai ir alyvos.

13. **Centralizuotas šilumos ar vėsumos energijos tiekimas** – šilumos energijos garų, karšto vandens ar ataušintų skysčių pavidalu iš centrinio gamybos šaltinio pristatymas ir pardavimas vartotojams.

14. **Elektrinė** – elektros energijos gamintojo nuosavybės ar kita teise valdomas energetikos objektas, skirtas elektros energijai ar elektros ir šilumos energijai bendrosios gamybos būdu iš atsinaujinančių išteklių gaminti, susidedantis iš vieno ar daugiau tarpusavyje technologiškai susijusių elektros energiją generuojančių įrenginių, prijungtų prie elektros tinklų.

15. **Elektrinės įrengtoji galia** – visų elektrinės generatorių aktyviųjų galių suma.

16. **Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų išankstinės projektavimo sąlygos** (toliau – **išankstinės prijungimo sąlygos**) – energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojui išduodamos preliminaros projektavimo sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtos reikalavimai,

prijungiant šio gamintojo elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.

17. **Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų projektavimo sąlygos** (toliau – **prijungimo sąlygos**) – techninės sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai, prijungiant energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.

18. **Elektromobilis** – transporto priemonė, kurioje energija mechaniniam judesiui atlikti tiekama tik iš elektros energijos kaupiklio.

19. **Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolai** (toliau – **ketinimų protokolai**) – elektros tinklų operatoriaus ir elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo susitarimas, kuriuo, be kita ko, šis gamintojas įsipareigoja per nustatytą laikotarpį parengti savo elektros įrenginius prijungti prie elektros tinklų, o elektros tinklų operatorius – per nustatytą laikotarpį prijungti šio gamintojo elektros įrenginius prie savo valdomų elektros tinklų.

20. **Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taškas** (toliau – **prijungimo taškas**) – elektros tinkluose tiksliai nurodytas taškas, kuriame elektros tinklų naudotojo įrenginiai prijungiami prie elektros energijos perdavimo sistemos ir (ar) elektros energijos skirstomųjų tinklų. Prijungimo taško vieta nustatoma nuosavybės ribų akte ir, jei nenurodyta kitaip, sutampa su šiame akte nustatyta elektros tinklų operatoriaus ir jų naudotojo elektros tinklų nuosavybės riba. Prijungimo taške esančius elektros tinklų įrenginius nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo elektros tinklų operatorius.

21. **Energetikos tinklai** – visi tarpusavyje sujungti techniniai įrenginiai, naudojami energijai ir (ar) jos ištekliams perduoti ir paskirstyti: elektros energijos perdavimo sistemos ir (ar) elektros energijos skirstomieji tinklai, šilumos ar vėsumos energijos perdavimo tinklai, dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemos.

22. **Energetikos tinklų operatorius** – elektros energijos perdavimo sistemos ir (ar) elektros energijos skirstomųjų tinklų, šilumos ar vėsumos energijos perdavimo tinklų, dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemų operatorius.

23. **Energijos beveik nevartojantis pastatas** – pastatas, kurio energinis naudingumas, nustatytas pagal normatyvinius statybos techninius dokumentus, yra labai didelis. Reikalingos energijos, kurios beveik nesuvartojama arba suvartojama labai mažai, didžiąją dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija, įskaitant vietoje ar netoliese iš atsinaujinančių išteklių pagamintą energiją.

24. **Energijos gamybos įrenginio pajėgumas** – elektros, šilumos ar vėsumos energijos gamybos įrenginio galimybė pasiekti tam tikrą galią įprastomis darbo sąlygomis, neatsižvelgiant į laiko ribojimus ar trumpalaikius nuokrypius.

25. **Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas** (toliau – **gamintojas**) – asmuo, eksploatuojantis atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginį, turintis atitinkamą leidimą verstis šia veikla arba ketinantis plėtoti energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybą.

26. **Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų išlaidos** (toliau – **prijungimo išlaidos**) – investicijos, reikalingos energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo įrenginiams prijungti prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų.

27. **Fiksuotas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifas** (toliau – **fiksuotas tarifas**) – šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis gamintojui garantuojamos pajamos už pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių energijos išteklių vienetą.

28. **Geoterminė energija** – šilumos energija, susikaupusi žemiau žemės paviršiaus.

29. **Hibridinė transporto priemonė** – transporto priemonė, kurioje energija mechaniniam judesiui atlikti tiekama iš dviejų ar daugiau transporto priemonėje esančių sukauptos energijos šaltinių: sunaudojamų degalų ir elektros energijos kaupiklio (baterijos, kondensatoriaus).

30. **Hidroenergija** – patvenkto ir (arba) tekančio vandens energija, naudojama elektros energijai gaminti.

31. **Hidroterminė energija** – šilumos energija, susikaupusi paviršiniuose vandenyse.

32. **Liekamoji energija** – technologinio proceso metu išsiskirianti energija, kuri nepanaudojama tame procese.

33. **Maksimali leidžiama prijungti generuojančių šaltinių galia** – perdavimo sistemos operatoriaus ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriaus didžiausias techninis sistemos (tinklo), prie kurios (kurio) bus prijungta gamintojo elektrinė, pajėgumų dydis.

34. **Mineraliniai degalai** – iš gamtinių iškastinių žaliavų arba mineralinės kilmės atliekų pagaminti skystieji arba dujiniai transporto degalai.

35. **Nacionaliniai planiniai rodikliai** – šiame įstatyme nustatyta tvarka apskaičiuojami nacionaliniai bendrieji ar tarpiniai planiniai rodikliai, rodantys atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, nustatytu laikotarpiu.

36. **Nuosavybės ribų aktas** – energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo ir energetikos tinklų operatoriaus pasirašomas aktas, kuriame nustatoma nuosavybės riba tarp energetikos tinklų naudotojo tinklų ir energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų.

37. **Paramos schema** – visuma skatinimo priemonių, kuriomis skatinama naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, tarp jų mažinamos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo sąnaudos, didinama energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių pardavimo kaina, nustatomi įpareigojimai naudoti atsinaujinančius energijos išteklius ar vartoti iš atsinaujinančių išteklių pagamintą energiją, taip pat kitos priemonės, skatinančios naudoti atsinaujinančius energijos išteklius energijai gaminti ir (ar) iš jų pagamintos energijos vartojimą.

38. **Perteklinė elektros energija** – elektros energijos vartotojų elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagaminta ir į elektros tinklus patiekta elektros energija, likusi nuo savo reikmėms ir ūkio poreikiams suvartotos elektros energijos.

39. **Prievolių įvykdymo užtikrinimas** – finansinė garantija ar finansinis laidavimas, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme.

40. **Saulės šilumos energija** – saulės spindulinė energija, paverčiama į šilumos energiją saulės kolektoriuose.

41. **Saulės šviesos energija** – iš saulės šviesos tiesiogiai gaunama elektros energija.

42. **Skystieji bioproductai** – iš biomasės pagamintas skystasis kuras elektros energijai, šilumai ir (ar) vėsumai gaminti, išskyrus skystuosius transporto degalus.

43. **Statistinis energijos perdavimas** – pagal oficialius valstybės statistinius duomenis apskaičiuoto atsinaujinančių išteklių energijos kiekio perdavimas kitai valstybei narei arba gavimas iš kitos valstybės narės.

44. **Šilumos siurblys** – įrenginys, paverčiantis aeroterminę, geoterminę ar hidroterminę energiją aukštesnės temperatūros šiluma, naudojama pastatams šildyti ir (ar) karštam vandeniui ruošti.

45. **Užsienio valstybė** – valstybė ne Europos Sąjungos valstybė narė ir ne Europos ekonominės erdvės valstybė.

46. **Valstybė narė** – Europos Sąjungos valstybė narė ir (ar) Europos ekonominės erdvės valstybė.

47. **Vėjo energija** – oro judėjimo energija, naudojama energijai gaminti.

48. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – įstatymų nustatytais atvejais įmonėms priskiriami privalomi įpareigojimai, siekiant įgyvendinti valstybės energetikos, ūkio ir (ar) aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus atsinaujinančios energetikos sektoriuje ir apginti teisėtus visuomenės interesus.

49. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme, Energetikos įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, Statybos įstatyme, Vandens įstatyme ir Žemės įstatyme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, Žin., 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

3 straipsnis. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros skatinimas

1. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas taikant nustatytą paramos schemą, kurią sudaro viena ar kelios skatinimo priemonės. Skatinimo priemonėmis yra laikoma:

- 1) fiksuotas tarifas;
- 2) energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimas;
- 3) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų ar sistemų išlaidų kompensavimas;
- 4) energetikos tinklų ar sistemų galios ir pralaidumo ar kitų atitinkamų techninių parametrų rezervavimas atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms įrenginiams prijungti;
- 5) energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių persiuntimas pirmumo teise;
- 6) elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu;
- 7) parama žemės ūkio produkcijos – biokuro, biodegalų, biotepalų ir bioalyvų gamybos žaliavos – gamybai ir perdirbimui;
- 8) privalomo atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti ir (ar) privalomo energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo, taip pat biodegalų naudojimo reikalavimai;
- 9) parama investicijoms į atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias technologijas;
- 10) kitos įstatymų nustatytos lengvatos.

3. Dėl elektros energijos gamintojų atleidimo nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą po skatinimo laikotarpio sprendžia Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) visiems gamintojams bendrai tam naudodama turimą infrastruktūrą ir įrenginius.

4. Skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, kiek jų nereglamentuoja šis ir (ar) kiti įstatymai, vadovaudamasi šio įstatymo reikalavimais, nustato Vyriausybė.

5. Aplinkai nekenksmingų technologijų plėtrai, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius energijos gamybai, Vyriausybė nutarimu gali suteikti bandomojo projekto statusą.

ANTRASIS SKIRSNIS VEIKLOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS SEKTORIJE VALDYMAS

4 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriaus valdymo srities institucijos

Atsinaujinančių išteklių energetikos sektorių šio įstatymo nustatyta tvarka reguliuoja ir kontroliuoja, kaip vykdomas šis įstatymas ir jo įgyvendinamieji teisės aktai:

- 1) Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;
- 2) Energetikos ministerija;
- 3) Aplinkos ministerija;
- 4) Susisiekimo ministerija;
- 5) Švietimo ir mokslo ministerija;
- 6) Ūkio ministerija;
- 7) Žemės ūkio ministerija;
- 8) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija;
- 9) savivaldybės.

5 straipsnis. Vyriausybės kompetencija

1. Vyriausybė:

1) užtikrina, kad būtų pasiekti šio įstatymo 1 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyti uždaviniai;

2) vadovaudamasi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, tvirtina Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą;

3) tvirtina Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinį veiklos planą;

4) tvirtina elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, numatytą šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje;

5) nustato biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitikties tvarumo kriterijams kontrolės tvarką, taip pat biodegalų ir skystųjų bioproduktų, atitinkančių tvarumo kriterijus, sertifikavimo tvarką;

6) nustato ir tvirtina skatinimo kvotas, atitinkančias šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius ir 20 straipsnio 3 dalyje nurodytus aukcionų regionus;

7) nustato susitarimų dėl statistinio energijos perdavimo tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių sudarymo tvarką, taip pat bendrųjų projektų tarp valstybių narių ir užsienio valstybių vykdymo tvarką;

8) atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas.

2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija:

1) tvirtina atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo programas, vadovaudamasi objektyviais ir nediskriminaciniais principais;

2) tvirtina Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą;

3) nustato savivaldybėms minimalius privalomus pasiekti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo planinius rodiklius ir derina savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų projektus;

4) nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarką;

5) rengia ir tvirtina Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje ir pajūrio juostos naudojimo elektrinių statybai ir eksploatacijai leidimų išdavimo tvarkos aprašą, atsižvelgdama į šiame įstatyme nustatytus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinimo bendruosius reikalavimus ir vadovaudamasi objektyviais ir nediskriminaciniais principais;

6) nustato kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo tvarką;

7) tvirtina Nacionalinį energijai gaminti tinkamų pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies panaudojimo specialųjį planą;

8) nustato naudojimosi gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo sistemomis, perduodant ir skirstant dujas iš atsinaujinančių energijos išteklių, tvarką;

9) nustato leidžiamą arba privalomą biodegalų dalį mišinyje su degalais, pagamintais iš mineralinių degalų;

10) nustato konfiskuotų alkoholio produktų panaudojimo biodegalų gamybai tvarką;

11) nustato privalomus aplinkos apsaugos kriterijus valstybės institucijų, įstaigų ir įmonių perkamoms transporto priemonėms;

12) rengia priemones, didinančias visų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą pastatuose ir energijos vartojimo efektyvumą, susijusias su energijos bendrąja gamyba ir (ar) energijos beveik nevartojančiais pastatais, taip pat koordinuoja ir prižiūri, kaip šios priemonės įgyvendinamos;

13) nustato atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo pastatuose reikalavimus ir šių reikalavimų įgyvendinimo tvarką;

14) tvirtina šio įstatymo 45 straipsnio 1 dalyje nurodytų darbuotojų pareigybių ir profesijų sąrašą, nustato šių darbuotojų kvalifikacinius reikalavimus, tvirtina atsinaujinančių išteklių energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų, kurie privalo būti atestuojami, sąrašą ir nustato jų atestavimo tvarką;

15) nustato atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų atestavimo tvarką;

16) nustato informacijos apie biokuro naudojimą rinkimo ir teikimo Europos Komisijai tvarką;

17) atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, *Žin.*, 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

6 straipsnis. Energetikos ministerijos kompetencija

Energetikos ministerija:

1) teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją koordinuoja degių dujinių produktų (biodujų), miško ir medienos atliekų, šiaudų, kitų rūšių biologinės kilmės kuro (žemės ūkio atliekų ir augalų, naudojamų energijai gaminti) gamybos ir naudojimo, taip pat aeroterminės, geoterminės, hidroterminės energijos, hidroenergijos, saulės šilumos energijos ir saulės šviesos energijos, vėjo energijos naudojimo energijai gaminti plėtros ir skatinimo priemonių įgyvendinimą, atlieka jų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrina valstybinę priežiūrą ir kontrolę;

2) rengia elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliavimo infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, numatytą šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje;

3) rengia Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą;

4) išduoda leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus;

5) išduoda atestatus elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos energijos, dujų gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumams, taip pat atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo įrenginiams transporto sektoriuje eksploatuoti;

6) rengia ir tvirtina technines taisykles, nustatančias būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus, taikomus elektros iš atsinaujinančių energijos išteklių šaltinius jungiant į elektros tinklus;

7) rengia ir tvirtina technines taisykles, nustatančias būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploataavimo reikalavimus, taikomus dujų iš atsinaujinančių energijos išteklių šaltinius jungiant į gamtinių dujų tinklus;

8) nustato nacionalinių planinių rodiklių skaičiavimo tvarką;

9) tvirtina Biokuro, biodegalų, biodujų, biotepalų ir bioalyvų prekybos taisykles;

10) kartu su Aplinkos ministerija ir Susisiekimo ministerija nustato biodegalų privalomuosius kokybės rodiklius;

11) organizuoja keitimąsi patirtimi atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo srityje tarp valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų, privačių subjektų ir viešai skelbia gerosios praktikos pavyzdžius;

12) tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles, parengtas kartu su Aplinkos ministerija ir Žemės ūkio ministerija;

13) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2025](#), 2012-05-22, *Žin.*, 2012, Nr. 63-3166 (2012-06-05)

7 straipsnis. Aplinkos ministerijos kompetencija

Aplinkos ministerija:

1) nustato biokurą ar biodegalus naudojančių įrenginių taršos normatyvus;

2) rengia ir tvirtina metano, išmetamo į atmosferą, kiekio įvertinimo metodiką;

3) nustato biodegalų ir skystųjų bioproduktų naudojimo aplinkosaugos sąlygas;

4) nustato gaminant ir naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikio apskaičiavimo taisykles;

5) vertina miškų ūkio ir komunalinių atliekų, iš kurių gali būti gaminamas biokuras, biologiškai skaidžios dalies panaudojimo potencialą;

6) teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją kartu su Energetikos ministerija koordinuoja darnios hidroenergijos naudojimo energijai gaminti skatinimo priemonių įgyvendinimą, atlieka jų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrina valstybinę priežiūrą ir kontrolę;

7) rengia ir tvirtina pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodiką;

8) kartu su Energetikos ministerija rengia ir viešai skelbia rekomendacijas projektuotojams, architektams ir kitiems specialistams dėl atsinaujinančių energijos išteklių technologijų, didelio energinio efektyvumo technologijų ir centralizuoto šilumos ir (ar) vėsumos energijos tiekimo sistemų integravimo, planuojant, projektuojant, statant ir atnaujinant (modernizuojant) visuomeninės, pramoninės ar gyvenamosios paskirties teritorijas;

9) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas.

8 straipsnis. Susisiekimo ministerijos kompetencija

Susisiekimo ministerija:

1) teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją koordinuoja biodegalų naudojimo transporto sektoriuje plėtros ir skatinimo priemonių, taip pat atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių transporto priemonių, elektromobilių ir hibridinių transporto priemonių naudojimo iniciatyvų įgyvendinimą, atlieka jų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrina valstybinę priežiūrą ir kontrolę;

2) nustato biodegalais laikytinų produktų sąrašą;

3) rengia ir tvirtina transporto priemonių eksploataavimo laikotarpio poveikio energetikai ir aplinkai apskaičiavimo metodiką;

4) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas.

9 straipsnis. Ūkio ministerijos kompetencija

Ūkio ministerija:

- 1) vertina gamybos ir kitoje ūkinėje veikloje susidarančių atliekų ir produktų potencialą, išskyrus žemės ūkio ir su žemės ūkio produktų perdirbimu susijusių pramonės šakų ir atliekų, iš kurių gaminamas biokuras, potencialą;
- 2) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas.

10 straipsnis. Žemės ūkio ministerijos kompetencija

Žemės ūkio ministerija:

- 1) teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją koordinuoja degių skystųjų ir dujinių produktų, gautų iš biomasės, gamybos plėtros ir skatinimo priemonių įgyvendinimą, atlieka jų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrina valstybinę priežiūrą ir kontrolę;
- 2) teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją koordinuoja augalams, iš kurių gaminamas biokuras, biodegalai, biotepalai ir bioalyvos, auginti skirtų paramos priemonių įgyvendinimą, atlieka jų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrina valstybinę priežiūrą ir kontrolę;
- 3) rengia programas žemės ūkio produkcijos, naudojamos energijai gaminti, gamintojams remti ir teikia jas tvirtinti Vyriausybei;
- 4) vertina žemės ūkio ir su žemės ūkio produktų perdirbimu susijusių pramonės šakų produktų ir atliekų, iš kurių gaminamas biokuras, potencialą;
- 5) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas.

11 straipsnis. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos kompetencija

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija:

- 1) fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio nustatymo metodiką;
- 2) tvirtina fiksuotų tarifų didžiausius galimus dydžius, nustato jų diferencijuojamus dydžius, kontroliuoja, kaip jie taikomi;
- 3) nustato elektros energijos, suvartojamos šilumos siurblių (turinčių į kompresorių patenkančios elektros energijos apskaitą) darbui, lengvatinius tarifus;
- 4) tvirtina energetikos tinklų optimizavimo, plėtros ir rekonstravimo sąnaudas bei papildomas energetikos tinklų operatoriaus sąnaudas, susijusias su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra;
- 5) derina šio įstatymo 14 straipsnio 7 dalyje nurodytą Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą;
- 6) nagrinėja šio įstatymo 64 straipsnio 1 dalyje nurodytus skundus;
- 7) tvirtina atsinaujinančių išteklių energetikos įmonių technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus ir jų įvertinimo tvarkos aprašą;
- 8) tvirtina ketinimų protokolo pavyzdinę formą;
- 9) nustato šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarką ir sąlygas;
- 10) nustato dujų iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimo į gamtinių dujų sistemą kainą;
- 11) prižiūri ir kontroliuoja, kaip biodujų gamintojams suteikiama teisė prijungti savo įrenginius prie gamtinių dujų sistemos, kaip taikomos prijungimo įmokos ir biodujų supirkimo skaidrumą;
- 12) rengia ir tvirtina skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatus;
- 13) skelbia ir organizuoja skatinimo kvotų paskirstymo aukcionus;

14) atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, Žin., 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

12 straipsnis. Savivaldybių kompetencija

Savivaldybės:

1) rengia ir, suderinusios su Vyriausybe ar jos įgaliota institucija, tvirtina ir įgyvendina atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planus;

2) organizuojamos aprūpinimą šilumos energija savivaldybės teritorijoje, siekia, kad šilumos energijos gamybai būtų naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai;

3) siekia, kad viešajame transporte būtų naudojamos transporto priemonės, naudojančios atsinaujinančių išteklių energiją, elektromobiliai ir hibridinės transporto priemonės;

4) kuria infrastruktūrą, reikalingą atsinaujinančių išteklių energiją ir elektros energiją naudojančių transporto priemonių naudojimui plėtrai;

5) rengia ir įgyvendina visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo priemonės, teikia konsultacijas ir rengia mokymo programas apie atsinaujinančių energijos išteklių plėtojimo ir naudojimo praktines galimybes ir naudą;

6) atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

TREČIASIS SKIRSNIS

ELEKTROS ENERGIJOS GAMYBOS IŠ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ SKATINIMAS, PLANAVIMAS, PLĖTRA. ELEKTRINIŲ PRIJUNGIMAS PRIE ELEKTROS TINKLŲ

13 straipsnis. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti plėtra

1. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti plėtra yra vienas iš strateginių valstybės energetikos politikos tikslų.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas elektros energijai gaminti skatinamas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

3. Šio įstatymo uždaviniai elektros energetikos sektoriuje iki 2020 metų:

1) vėjo elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 500 MW. Pasiėkus 500 MW vėjo elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės vėjo elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;

2) saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti pagal prašymus, pateiktus iki 2012 m. gruodžio 31 d. Pasiėkus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;

3) hidroelektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 141 MW;

4) biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, įrengtąją suminę galią padidinti iki 105 MW, taip pat biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, kurių įrengimas skatinamas (iš dalies finansuojamas) iš nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos priemonėms įgyvendinti skirtų lėšų, įskaitant Europos Sąjungos paramos lėšas, tačiau išskyrus viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšas, ir kurioms netaikomas šio įstatymo 20 straipsnyje numatytas skatinimas, įrengtąją suminę galią padidinti iki optimalios, Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros programoje nustatytos biokuro elektrinių galios.

4. Kai elektrinių įrengtoji suminė galia viršija šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, iki 2015 m. sausio 1 d., bet ne vėliau, Vyriausybė patvirtina tolesnės elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliavimo infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus.

5. Elektrinių įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip elektrinėms, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, priskirtos įrengtosios suminės galios, nurodytos iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vėliau teisės aktų nustatyta tvarka išduotuose galiojančiuose leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus ir leidimuose gaminti elektros energiją bei prijungimo sąlygose, išduotose elektrinėms, kurioms šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, suma. Kai elektrinėms priskirta įrengtoji suminė galia pasiekia šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, skatinimo kvotų paskirstymas šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais ir paraiškų prijungti prie elektros tinklų šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nurodytas elektrines priėmimas sustabdomas tol, kol šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įrengtųjų galių dydžiai bus padidinti arba atsiras laisvų skatinimo kvotų nepastatius elektrinių per leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus nurodytą laikotarpį. Energetikos ministerija viešai skelbia ir nuolat atnauja informaciją apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, Žin., 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

14 straipsnis. Elektrinių prijungimas prie elektros tinklų

1. Elektros tinklų operatorius privalo ne vėliau kaip per 18 mėnesių arba per laikotarpį, per kurį gamintojas įsipareigoja pastatyti elektrinę, jeigu tas laikotarpis yra ilgesnis kaip 18 mėnesių, pirmumo teise prijungti gamintojo elektrinę prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų prijungimo taške, kuris atitinka reikiamą įtampos lygį ir yra arčiausiai gamintojo elektrinės, jeigu kiti elektros tinklai technologiniu ir ekonominiu požiūriu nėra tinkamesni gamintojo elektrinės prijungimo taškui. Nurodyta gamintojo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų atžvilgiu. Prijungimo prie elektros tinklų laikotarpis skaičiuojamas nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties tarp gamintojo ir elektros tinklų operatoriaus pasirašymo dienos. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų momentu laikomas elektrinės prijungimas technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti (paleidimo derinimo darbams). Elektros tinklų operatorius, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, parengia ir viešai

skelbia tipines elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sąlygas, kurios nediskriminavimo pagrindais vienodai taikomos visiems gamintojams, įvertinęs specialiuosius reikalavimus atskiroms gamintojų grupėms.

2. Elektros tinklų operatorius privalo prijungti gamintojo elektrinę prie elektros tinklų ir tuo atveju, kai toks prijungimas galimas tik techniškai atnaujinus elektros tinklus, juos optimizavus, išplėtus elektros tinklus, padidinus elektros tinklų pajėgumą ar kitaip juos rekonstravus. Šiuo atveju gamintojo elektrinė turi būti prijungiama prie elektros tinklų per šalių sutartą protingą terminą, įvertinus elektros tinklų atnaujinimo ar plėtos poreikį, kiek tai pagrįstai reikalinga elektrinei prijungti.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminai gali būti pratęsti tais atvejais, kai elektros tinklų operatorius nustatytais terminais negali prijungti gamintojo elektrinės technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti tuo atveju, kai vėluoja darbai gamintojo elektros tinklų dalyje ar dėl kitų nuo elektros tinklų operatoriaus nepriklausančių priežasčių. Kiekvienu konkrečiu atveju elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas negali būti pratęstas ilgesniam negu 6 mėnesių laikotarpiui. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas pratęsiamas elektros tinklų operatoriaus ir gamintojo susitarimu elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatyta tvarka.

4. Gamintojo elektrinės prijungimo tašką parenka ir prijungimo sąlygose nustato elektros tinklų operatorius, prie kurio valdomų elektros tinklų jungiama gamintojo elektrinė, pagal gamintojo pateiktą prašymą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus pagal šio straipsnio 7 dalyje nurodytą Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą.

5. Gamintojas turi teisę pasirinkti kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką, atsižvelgdamas į elektros tinklų operatoriaus nurodytą elektros tinklų pajėgumo lygį ir elektrinės įrengtąją galią. Gamintojo pasirinkto prijungimo taško atitiktį nustatytiems technologiniams ir ekonominiams kriterijams kiekvienu konkrečiu atveju įvertina elektros tinklų operatorius. Jeigu prijungiant elektrinę gamintojo pasiūlytame prijungimo taške padidėja prijungimo sąnaudos, padidėjusios prijungimo sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

6. Elektros tinklų operatorius turi teisę savo nuožiūra paskirti ir kitą elektrinės prijungimo tašką, nepaisydamas gamintojo pasirinkto prijungimo taško, kaip nurodyta šio straipsnio 5 dalyje. Dėl šio paskyrimo atsirandančios papildomos sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.

7. Elektros tinklų operatorius Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais sąlygomis parengia ir, suderinęs su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, viešai paskelbia Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą. Pasinaudojimo elektros tinklais tvarka grindžiama objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais, kuriais vadovaujantis atsižvelgiama į visą naudą ir sąnaudas, susijusias su gamintojų elektrinių prijungimu prie elektros tinklų.

8. Elektros tinklų operatorius ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo gamintojo prašymo išduoti išankstines prijungimo sąlygas pateikimo dienos privalo gamintojui pateikti visą informaciją apie veiksmus, kuriuos gamintojas turi atlikti dėl jo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, bei planuojamus elektros tinklų išplėtimo darbų terminus ir, esant būtinybei, prieš elektrinės prijungimą atlikti šio įstatymo 18 straipsnyje nurodytus veiksmus. Gamintojui pageidaujant, elektros tinklų operatorius privalo pateikti išsamią su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių sąnaudų sąmatą, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų grafiką. Visais atvejais elektros tinklų operatorius ir gamintojas keičiasi visa gamintojo elektrinei prijungti prie elektros tinklų reikalinga technine ir kita informacija. Išankstinės prijungimo

sąlygos turi atitikti Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, nurodytą šio straipsnio 7 dalyje. Išankstinėse prijungimo sąlygose negali būti kitų reikalavimų negu tie, kurie būtini užtikrinti patikimą, saugų ir tinkamos kokybės elektros energijos įrenginio ir elektros energetikos sistemos darbą. Išankstinės prijungimo sąlygos skelbiamos viešai elektros tinklų operatoriaus interneto tinklalapyje.

9. Gamintojas turi teisę dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų elektros tinklų operatoriaus išduotų išankstinių prijungimo sąlygų Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti skundą šio įstatymo 64 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pagal Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pateiktas išvadas nustato, kad išankstinės prijungimo sąlygos neatitinka šio straipsnio 7 dalyje nurodyto Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo, elektros tinklų operatorius privalo per ne ilgesnį negu 30 kalendorinių dienų laikotarpį pateikti naujas išankstines prijungimo sąlygas.

10. Gamintojas, planuojantis plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus ir gavęs išankstines prijungimo sąlygas, parengia ir teikia elektros tinklų operatoriumi prašymą pasirašyti ketinimų protokolą.

11. Elektros tinklų operatorius privalo per 30 kalendorinių dienų nuo gamintojo, planuojančio plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, prašymo, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje, pateikimo dienos pasirašyti su gamintoju ketinimų protokolą. Ketinimų protokole privalo būti:

1) nurodyta gamintojo planuojamos statyti elektrinės galia ir naudojamų atsinaujinančių energijos išteklių rūšis;

2) terminas, per kurį gamintojas įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo aktui-pažymai (paleidimo derinimo darbams) gauti;

3) gamintojo įsipareigojimas per jo pasiūlytą laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos parengti ir pateikti elektros tinklų operatoriumi derinti techninį elektrinės įrengimo ir prijungimo prie esamų elektros tinklų projektą (toliau – techninis projektas), jeigu toks yra privalomas;

4) elektros tinklų operatoriaus įsipareigojimas per ne ilgesnį kaip 4 mėnesių laikotarpį nuo su elektros tinklų operatoriumi suderinto techninio projekto pateikimo dienos arba per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos, jeigu toks techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, parengti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą;

5) gamintojo įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo dienos, kai elektros tinklų operatorius pateikia elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą, atitinkantį suderintą techninį projektą, arba elektros tinklų operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas, jeigu techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, sutartį pasirašyti;

6) gamintojo įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties įvykdymo dienos apmokėti šio įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje nurodyto dydžio elektrinės prijungimo išlaidas;

7) elektros tinklų operatoriaus įsipareigojimas prijungti elektrinę prie elektros tinklų ir užtikrinti patikimą joje pagamintos elektros energijos perdavimą ir paskirstymą per terminą, kuris negali būti ilgesnis už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus terminus;

8) gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis, jo pateikimo ir panaudojimo sąlygos bei tvarka;

9) dokumentai, patvirtinantys detaliojo plano, kuris leidžia statyti gamintojo pareiškime nurodytos galios ir tipo elektrinę, galiojimą, jeigu planuojant statyti tokią elektrinę toks dokumentas yra reikalingas teisės aktų nustatyta tvarka.

12. Ketinimų protokolo pavyzdinę formą tvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

13. Gamintojas, pasirašęs ketinimų protokolą, privalo pateikti elektros tinklų operatoriui šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį tinklų operatoriui gamintojo išipareigojimų įrengti naujus arba plėsti esamus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus įvykdymą, ne vėliau kaip likus 15 kalendorinių dienų iki šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono.

14. Šio straipsnio 11 dalies 2 punkte nurodytas terminas pratęsiamas šiais atvejais:

1) dėl valstybės veiksmų, trečiųjų asmenų veiksmų ar esant nenugalimos jėgos aplinkybėms;

2) gamintojo prašymu, pateikus papildomą jo prievolių įvykdymo užtikrinimą, nurodytą šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje;

3) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje ir kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.

15. Elektros tinklų operatorius, kai gamintojas pasirašo ketinimų protokolą ir jame nustatyta tvarka pateikia gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą ir leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus, pasirašo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį.

16. Neteko galios nuo 2013-02-01.

17. Elektros tinklų operatorius kiekvieną mėnesį teikia Energetikos ministerijai ir Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą.

18. Elektrinių, kuriose naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų tvarką ir sąlygas, kiek nenustatyta šiame įstatyme, reglamentuoja šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, *Žin.*, 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

15 straipsnis. Gamintojo išipareigojimai

1. Gamintojas, planuojantis plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, elektros tinklų operatoriui pateikia savo prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį elektros tinklų operatoriui gamintojo išipareigojimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus. Gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis apskaičiuojamas dauginant numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 14,48 euro už 1 kW. Norint pratęsti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus galiojimą, kaip tai nustatyta šio įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje, gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis padidinamas dydžiu, kuris apskaičiuojamas dauginant numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 14,48 euro už 1 kW ir laikotarpio, kuriam norima pratęsti šio leidimo galiojimą, trukmės, išreikštos metais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1173](#), 2014-09-25, paskelbta TAR 2014-10-03, i. k. 2014-13575

2. Jeigu gamintojas nelaimi šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono arba elektrinė teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama tinkama naudoti, elektros tinklų operatorius atsisako savo teisių pagal gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą ir grąžina jį gamintojui ar gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą išdavusiam asmeniui arba raštu apie atsisakymą praneša gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą išdavusiam asmeniui. Kai elektrinės statyba užbaigiama ir išduodamas leidimas elektros energijai gaminti, gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimas grąžinamas teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Jeigu gamintojas nevykdo arba netinkamai vykdo ketinimų protokole ir (ar) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatytus išipareigojimus, elektros tinklų operatorius turi teisę pasinaudoti gamintojo pateiktu jo prievolių įvykdymo

užtikrinimu, išskyrus atvejus, kai tokie įsipareigojimai neįvykdomi ar vykdomi netinkamai dėl aplinkybių, kurių gamintojas negalėjo kontroliuoti ir protingai numatyti ketinimų protokolo ir (ar) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo metu ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra gamintojo kaltės.

4. Pagal gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą elektros tinklų operatoriaus gautos lėšos gali būti naudojamos tik elektros tinklų plėtrai, reikalingai atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginiams prijungti.

16 straipsnis. Leidimų plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išdavimas

1. Esami elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumai gali būti plėtojami ar nauji elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumai naujoje vietoje įrengiami tik gavus leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje numatytus atvejus.

2. Leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus teisės aktuose nustatyta tvarka išduoda Energetikos ministerija.

3. Leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš saulės šviesos energijos Kuršių nerijoje ir vėjo energijos Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje išduodami konkurso būdu pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką, atsižvelgiant į šiame įstatyme nustatytus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinimo bendruosius reikalavimus ir vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais principais.

4. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, jeigu gamintojas numato plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW, ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams. Gamintojas, numatantis plėtoti ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos pajėgumus ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka apie tai privalo informuoti tinklų operatorių.

5. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išduodamas gamintojui, planuojančiam plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, tik pateikus šiuos dokumentus:

1) prašymą išduoti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus;

2) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolą, pasirašytą su elektros tinklų operatoriumi, kaip numatyta šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje, tuo atveju, jeigu gamintojo elektrinė bus jungiama prie elektros tinklų ir pagal šį įstatymą ketinimų protokolą yra privalomas;

3) žemės sklypo, kuriame bus statoma elektrinė arba didinami gamintojo jau esamos elektrinės pajėgumai, dokumentus, patvirtinančius gamintojo teisę valdyti ir naudoti žemės sklypą nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais. Jeigu gamintojas žemės sklypą valdo bendrosios nuosavybės teise arba kitokia ne nuosavybės teise, gamintojas pateikia ir žemės sklypo bendraturčių ar savininko sutikimą dėl elektrinės statybos tokia žemės sklype ir jos eksploatavimo ne mažiau kaip 20 metų. Tuo atveju, kai elektros energijos gamybos įrenginius planuojama įrengti ant pastato ar jo konstrukcijos dalies, gamintojas pateikia tik pastato bendraturčių ar savininko sutikimą dėl elektrinės statybos ir jos eksploatavimo ne mažiau kaip 20 metų, o reikalavimas valdyti ir naudoti žemės sklypą nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais šiuo atveju netaikomas;

4) atrankos išvadą dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ar sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą poveikio aplinkai požiūriu, jeigu pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą turi būti atliekamos poveikio aplinkai vertinimo procedūros;

5) poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atrankos sprendimą (išskyrus atvejus, kai elektrinės pajėgumai neviršija 30 kW, o saulės šviesos elektrinės pajėgumai neviršija 250 kW);

6) patvirtinimą apie aukcione laimėtą fiksuotą tarifą skatinamai kvotai, išskyrus atvejus, kai elektrinėms fiksuotas tarifas netaikomas.

6. Energetikos ministerija per 30 kalendorinių dienų nuo reikiamų dokumentų gavimo dienos privalo išduoti gamintojui leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus arba pateikti motyvuotą rašytinį atsisakymą išduoti leidimą. Jeigu pateikti ne visi duomenys ar dokumentai, terminas skaičiuojamas nuo visų duomenų ar dokumentų pateikimo dienos.

7. Atsisakymas išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus gali būti pateikiamas tik tuo atveju, kai gamintojas nepateikia bent vieno iš šio straipsnio 5 dalyje nurodytų dokumentų arba pateikti duomenys yra neteisingi.

8. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus galioja iki elektrinės prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokole numatytos elektrinės eksploatavimo pradžios, tačiau ne ilgiau negu 24 mėnesius. Išduotas leidimas gali būti pratęsiamas ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui, jeigu užbaigti projektavimo darbai ir atlikta ne mažiau kaip 50 procentų projekto vystymo darbų ir jeigu gamintojas pateikia papildomą gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą pagal šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalį. Išduotas leidimas gali būti pratęsiamas papildomam ne ilgesniam kaip 6 mėnesių terminui, jeigu gamintojas pateikia pagrįstus įrodymus, kad atlikti suplanuotus darbus vėluojama dėl valstybės veiksmų, trečiųjų asmenų veiksmų ar esant nenugalimos jėgos aplinkybėms, taip pat kitoms aplinkybėms, kurių gamintojas negalėjo kontroliuoti ar kitaip valdyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2096](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3939 (2012-06-30)

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, *Žin.*, 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

17 straipsnis. Elektros energijos priėmimas ir persiuntimas elektros tinklais

1. Elektros tinklų operatorius turi visą gamintojo pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.

2. Jeigu elektros energiją priimančias elektros tinklų operatorius pats nėra perdavimo sistemos operatorius, įpareigojimas pirmumo teise priimti ir persiųsti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą elektros energiją perdavimo tinklais taikomas ir perdavimo sistemos operatoriumi.

3. Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, persiuntimas elektros tinklais teisės aktų nustatyta tvarka gali būti ribojamas ar laikinai sustabdomas esant energetikos sistemos avarinei situacijai ar dėl kitų techninių priežasčių, kai nediskriminaciniais pagrindais ribojamas elektros tinklų pralaidumas. Dėl tokio ribojimo gamintojo patiriami nuostoliai nekompensuojami, išskyrus atvejus, kai atitinkamus ribojimus lemiančios aplinkybės atsiranda dėl elektros tinklų operatoriaus kaltės ar teisė į nuostolių atlyginimą atsiranda kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

4. Jeigu šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais elektros tinklų operatorius imasi

priemonių, kuriomis iš esmės ribojamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas, siekiant užtikrinti valstybės elektros energetikos sistemos darbo saugumą ir elektros energijos tiekimo patikimumą, elektros tinklų operatorius nedelsdamas informuoja kompetentingą instituciją apie atitinkamas priemones, jų mastą bei taikymo priežastis ir nurodo, kokių ištaisomųjų priemonių ketinama imtis, kad būtų užkirstas kelias netinkamiems ribojimams.

18 straipsnis. Elektros tinklų pajėgumo padidinimas

1. Kai gamintojas ir elektros tinklų operatorius sudaro elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį, elektros tinklų operatorius nedelsdamas, atsižvelgiant į esamą elektros tinklų techninę būklę, imasi visų pagrįstai reikalingų priemonių elektros tinklų operatoriaus valdomiems tinklams, įskaitant tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius ir objektus, optimizuoti, išplėsti ir (ar) rekonstruoti ir didinti elektros tinklų pajėgumą tam, kad būtų galima užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą.

2. Jeigu yra duomenų, pagrindžiančių prielaidą, kad elektros tinklų operatorius nevykdo savo įsipareigojimų pagal šio skirsnio nuostatas, gamintojai turi teisę reikalauti, kad elektros tinklų operatorius pateiktų informaciją apie tai, dėl kokių priežasčių ir koku mastu elektros tinklų operatorius nevykdė savo įsipareigojimo optimizuoti ir plėsti savo elektros tinklų sistemą ir didinti elektros tinklų pajėgumą.

19 straipsnis. Elektrinių prijungimo reguliavimas

1. Elektrinės prijungimo darbus elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų dalyje, įskaitant elektros energijos apskaitos prietaisų įrengimą, atlieka elektros tinklų operatorius arba jo pavedimu kitas asmuo, pasirinktas įstatymų nustatyta tvarka.

2. Prie elektros tinklų prijungiami gamintojo elektros įrenginiai, atliekami prijungimo darbai ir elektros tinklų saugumui užtikrinti būtini įrenginiai turi atitikti techninių norminių dokumentų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

3. Gamintojai, elektros tinklų operatoriui pareikalavus, privalo aprūpinti vėjo elektrines, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, ir hidroelektrines, kurių įrengtoji galia viršija 5 MW, techninėmis ir eksploatacinėmis priemonėmis, leidžiančiomis sumažinti generuojamą galią ar padidinti elektros energijos generavimą į elektros tinklus, bet kuriuo metu naudojant nuotolines priemones, kurios būtų prieinamos elektros tinklų operatoriui. Šios priemonės yra laikomos neatsiejama gamintojo elektrinės technologijos dalimi. Gamintojas jų įsigyja ir jas įrengia laikydamasis techniniuose norminiuose dokumentuose nustatytų ir (ar) elektros tinklų operatoriaus nurodytų reikalavimų.

4. Nepažeisdamas šio įstatymo 17 straipsnyje nustatytos pareigos, elektros tinklų operatorius turi teisę reguliuoti prie jo elektros tinklų prijungiamos vėjo elektrinės, kurios įrengtoji galia viršija 350 kW, ir hidroelektrinės, kurios įrengtoji galia viršija 5 MW, pagaminamos ir į elektros tinklus patiekiamos elektros energijos kiekį ar atidėti tokios elektrinės prijungimą:

1) jeigu nesiimant tokių veiksmų būtų perkraunami elektros tinklai, į kuriuos priimama elektrinės pagaminta elektros energija;

2) nenugalimos jėgos atvejais;

3) tais atvejais, kai siekiama išvengti avarinės situacijos elektros tinkluose ar energetikos sistemoje arba likviduoti elektros tinkluose ar energetikos sistemoje susidariusią avarinę situaciją;

4) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

5. Jeigu nustatoma, kad elektros tinklų operatorius, prie kurio valdomų elektros tinklų norima prijungti elektrinę, netinkamai eksploatavo, prižiūrėjo, valdė ir plėtojo elektros tinklus (tai yra esant elektros tinklų operatoriaus kaltei) ir dėl to kyla būtinybė

taikyti šio straipsnio 4 dalyje nustatytą elektrinės prijungimo reguliavimą, elektros tinklų operatorius atlygina gamintojų, kurie dėl tokio reguliavimo negalėjo gaminti ir (ar) patiekti į elektros tinklus elektros energijos, patirtus tiesioginius nuostolius ir negautas pajamas įstatymų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas

1. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių ir šios elektros energijos balansavimas yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatyta tvarka taikomų fiksuotų tarifų mokėjimo ir elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybos bendruosius principus, tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė, tvirtindama Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašą ir Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą.

2. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama Vyriausybės nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarka sumokant šiam gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir šio gamintojo Vyriausybės nustatyta tvarka parduotos elektros energijos kainos skirtumą, kainos, kuri turi būti ne mažesnė kaip praėjusio mėnesio vidutinė rinkos kaina, apskaičiuojama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta tvarka.

3. Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms, atitinkančioms šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus, taip pat skatinimo kvotų paskirstymo tvarką ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms nustato ir tvirtina Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai gamintojų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo gamintojo prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai gamintojų grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi gamintojai, pasirašę šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę 14 straipsnio 13 dalyje nurodytą gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą. Fiksuoto tarifo didžiausią galimą dydį kas ketvirtį nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 procentų maksimalios leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai ir dėl elektrinių parko galios, skatinimo kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams.

4. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija tvirtina fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio nustatymo metodiką ir nustato šių tarifų dydžius kiekvienai gamintojų grupei. Tuo tikslu, be kitų Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytų rodiklių, privalomai turi būti įvertinama:

1) vidutinės santykinės investicijos į elektrinių įrengimą ir jų prijungimą prie elektros tinklų per paskutinius 12 mėnesių;

2) vidutiniai santykiniai metiniai elektrinėse pagamintos ir į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekiai, tenkantys vienam elektrinės įrengtosios galios vienetui;

3) fizinis elektrinių tarnavimo laikotarpis;

4) elektrinių atidavimo eksploatuoti laikotarpis ir investicijų pasiskirstymas per šį laikotarpį;

5) prognozuojamos elektrinių eksploatavimo kintamos sąnaudos, jų kitimas per fizinį elektrinių tarnavimo laikotarpį;

6) fiksuotų tarifų taikymo laikotarpis, nustatytas šiame įstatyme;

7) metinės vidutinės kapitalo sąnaudos, tenkančios vienam elektrinės įrengtosios galios vienetui, apskaičiuojamos remiantis reikalingomis investicijomis vienam elektrinės įrengtosios galios vienetui;

8) diskonto norma;

9) projekto nuosavo ir skolinto finansavimo santykis;

10) gamintojo nuosavo finansavimo grąža;

11) bankų reikalaujamos palūkanos už paskolas;

12) prognozuojamos kitos gamintojo per fizinį elektrinių tarnavimo laikotarpį su elektrinės veikla tiesiogiai susijusios pajamos;

13) kietąjį biokurą ir biodujas naudojančioms elektrinėms – įrengtų elektrinės ir šilumos galių santykis;

14) sąnaudos elektros energijos gamybai balansuoti, jeigu tokios sąnaudos yra numatomos.

5. Fiksuoti tarifai nustatomi pagal skirtingas elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių technologijas, elektrinių įrengtąsias galias, vadovaujantis skaidriais ir nediskriminaciniais principais.

6. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne dažniau kaip kas ketvirtį įvertina elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, atsižvelgdama į faktinį per praėjusius kalendorinius metus pagamintą elektros energijos kiekį, veikiančių elektrinių įrengtųjų galių sumą ir statomų elektrinių numatytą įrengti galių sumą. Atsižvelgiant į elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą ir šios plėtros atitiktį Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatytiems tikslams ir uždaviniams, peržiūrimi fiksuoto tarifo didžiausi galimi dydžiai. Peržiūrėti fiksuotų tarifų didžiausi galimi dydžiai taikomi tik gamintojams, kurių elektrinėms leidimas gaminti elektros energiją išduotas po šių tarifų įsigaliojimo dienos.

7. Šiame straipsnyje numatytos nekintančios skatinimo priemonės taikomos 12 metų laikotarpiu nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos.

8. Jeigu gamintojui leidimas plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus teisės aktų nustatyta tvarka išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo konkurso būdu arba teisės aktų nustatyta tvarka leidimo išdavimo metu tos rūšies elektrinėms leidimai buvo išduodami ne konkurso būdu, arba leidimas gaminti elektros energiją išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, tokiam gamintojui šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis šio įstatymo įsigaliojimo metais.

9. Gamintojui, turinčiam šio straipsnio 8 dalyje nurodytą leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus statant saulės šviesos energijos elektrines ir leidimą gaminti elektros energiją gavusiam pagal prašymą išduoti leidimą gaminti elektros energiją, pateiktą po 2013 m. liepos 1 d., šio straipsnio 8 dalis netaikoma ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis, galiojantis leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dieną.

10. Fiksuotas tarifas taikomas iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintai elektros energijai, kuriai teisės aktų nustatyta tvarka suteikta kilmės garantija.

11. Elektrinės, naudojančios atsinaujinančius energijos išteklius, kurioms netaikomos šiame straipsnyje numatytos skatinimo priemonės, gali būti statomos vadovaujantis bendraisiais teisės aktų reikalavimais. Šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nustatyti įrengtosios galios dydžiai ir (ar) Vyriausybės nustatoma didžiausia elektros energijos gamybos skatinimo kvota neriboja tokių elektrinių statybos ir (ar) eksploatavimo. Elektros energija, pagaminta elektrinėse, kurioms netaikoma skatinimo priemonė, prekiaujama Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais.

12. Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėse pagaminta perteklinė elektros energija privalomai superkama už nustatytą fiksuotą tarifą. Pertekline elektros energija pripažįstama ne daugiau kaip 50 procentų vartotojo elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagamintos elektros energijos per kalendorinius metus. Perteklinė elektros energija superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais, kurie galiojo perteklinės elektros energijos patiekimo į elektros tinklus dieną. Perteklinė elektros energija superkama ne ilgiau kaip 12 metų nuo to momento, kai perteklinės elektros energijos gamintojas pasirašė prijungimo prie tinklų sutartį su tinklų operatoriumi.

13. Pasinaudojimo atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti paramos priemonėmis ir šaltiniais tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė.

14. Elektros tinklų operatorius, siekdamas įvertinti visą šalyje pagamintą ir suvartotą atsinaujinančių išteklių energiją, tvarko visos gamintojų pagamintos elektros energijos apskaitą, taip pat elektros energijos, pagamintos ir gamintojo suvartotos savo reikmėms ir ūkio poreikiams, apskaitą.

15. Šio straipsnio nuostatos netaikomos gamintojams, kurie įrenginiams įsigyti po šio įstatymo įsigaliojimo dienos pasinaudojo šio įstatymo 41 straipsnio 4 dalyje nurodytais paramos šaltiniais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, *Žin.*, 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

Nr. [XII-351](#), 2013-05-30, *Žin.*, 2013, Nr. 64-3175 (2013-06-18)

21 straipsnis. Elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų paskirstymas

1. Elektrinių prijungimas prie elektros tinklų yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga.

2. Išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos gamintojui ir elektros tinklų operatoriumi, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas.

3. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gamintojas apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas, nurodytas šio įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje:

1) 40 procentų elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų;

2) 20 procentų elektrinių, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų.

4. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų kaina yra lygi rangovo, laimėjusio elektros tinklų operatoriaus paskelbtą viešąjį pirkimą dėl gamintojo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, atliktų darbų kainai.

5. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos, kai gamintojas teisės aktų nustatyta tvarka elektrinės prijungimo prie elektros tinklų darbus atlieka pats.

6. Jeigu pagal šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalį gamintojas pasirenka kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką ir dėl to padidėja elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąnaudos, šias padidėjusias pagrįstas sąnaudas padengia gamintojas.

7. Jeigu elektros tinklų operatorius iš kelių technologiniu požiūriu lygiaverčių alternatyvų savo nuožiūra, kaip nurodyta šio įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje, paskiria ekonomiškai mažiau palankų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų tašką, elektros tinklų operatorius privalo padengti visas pagrįstas gamintojui dėl to atsirandančias papildomas sąnaudas.

8. Gamintojas kompensuoja elektros tinklų operatoriumi ne daugiau kaip 10 procentų jo patiriamų elektros tinklų, įskaitant jam eksploatuoti reikalingas įrenginių ir objektų įsigijimo sąnaudas, optimizavimo, plėtros ir (ar) rekonstrukcijos sąnaudų, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą, kaip nurodyta šio įstatymo 18 straipsnyje. Sąnaudų, nurodytų šiame straipsnyje, padengimas ir pasidalijimas nustatomas elektros tinklų operatoriaus, suderinus su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, viešai skelbiamame Pasinaudojimo tinklais tvarkos apraše, kaip nurodyta šio įstatymo 14 straipsnio 7 dalyje. Šioje dalyje nustatytas gamintojo patiriamų sąnaudų ribojimas netaikomas, kai elektrinės, kurioms šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka netaikoma paramos schema ar jos atskiros skatinimo priemonės, prijungiamos prie elektros tinklų.

9. Šio straipsnio 7 dalyje nurodytos papildomos elektros tinklų operatoriaus sąnaudos ir 8 dalyje nurodytos elektros tinklų operatoriaus patiriamos elektros tinklų optimizavimo, plėtros ir (ar) rekonstrukcijos sąnaudos yra laikomos viešuosius interesus atitinkančia paslauga ta dalimi, kuri buvo reikalinga atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai užtikrinti ir kurią teisės aktų nustatyta tvarka patvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, *Žin.*, 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

22 straipsnis. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje ir pajūrio juostoje

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija patvirtina reikalingus teisės aktus, reglamentuojančius elektrinių statybą ir jų eksploataciją Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje ir pajūrio juostoje.

2. Lietuvos Respublikos teritorinė jūra, Lietuvos Respublikos išskirtinė ekonominė zona Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juosta elektrinių statybai ir jų eksploatacijai naudojama tik turint Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos išduotą leidimą.

3. Leidimas naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir eksploatacijai išduodamas konkurso būdu. Konkursą gali inicijuoti bet kuris asmuo, atitinkantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, pateikdamas paraišką leidimą išduodančiai institucijai. Konkursą privalo organizuoti Vyriausybė ar jos įgaliota institucija per 3 mėnesius.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas konkursas organizuojamas akvatorijai, kuriai parengta elektrinių statybos Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostoje schema ir atliktas akvatorijos schemos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, ir (ar) akvatorijai, kurios dalyse teritorijų planavimo dokumentuose numatyta infrastruktūros plėtra ir atliktas elektrinių poveikio aplinkai vertinimas.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytą schemą parengia ir iki 2013 m. sausio 1 d. patvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Schemos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas Vyriausybės nustatyta tvarka.

6. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyto konkurso nuostatus rengia ir konkursą organizuoja Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos. Konkurso laimėtojas nustatomas vadovaujantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais, atsižvelgiant į gamintojo patikimumą, pasirengimą tokio projekto įgyvendinimui ir prisiimamus įsipareigojimus.

7. Gamintojas, gavęs leidimą naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą ir Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir jų eksploatacijai, įgyja išimtinę teisę per ne ilgesnį kaip 4 metų terminą nustatytoje teritorijoje atlikti tyrimus, reikalingus priimti sprendimui dėl elektrinių statybos. Jeigu gamintojas per nustatytą terminą teisės aktų nustatyta tvarka negauna leidimo statyti ar Energetikos ministerijai pateikia pranešimą apie atsisakymą statyti elektrinę, leidimas naudoti Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, Lietuvos Respublikos išskirtinę ekonominę zoną Baltijos jūroje ir (ar) pajūrio juostą elektrinių statybai ir jų eksploatacijai gali būti panaikinamas. Gamintojas visus atliktų tyrimų duomenis skelbia viešai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

ŠILUMOS IR VĖSUMOS ENERGIJOS GAMYBOS IŠ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ SKATINIMAS, PLANAVIMAS, PLĖTRA IR NAUDOJIMAS

23 straipsnis. Šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumų plėtros planavimas

1. Šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumų plėtra yra vienas iš strateginių valstybės tikslų. Atsinaujinančių energijos išteklių šilumos ir vėsumos energijos įrenginių plėtra yra skatinama ir remiama šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Aprūpinimas šilumos energija organizuojamas vadovaujantis šilumos ūkio specialiaisiais planais, kurie rengiami atsižvelgiant į šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nurodytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius bei šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumų plėtros prielaidas. Sprendimus dėl šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumų plėtros, vadovaudamasi šilumos ūkio specialiojo plano nuostatomis, priima savivaldybės taryba.

3. Savivaldybės, planuodamos miestų ir (ar) rajonų infrastruktūros plėtrą, pastatų atnaujinimą (modernizavimą), viešųjų ir privačių objektų apsirūpinimą šilumos ir (ar) vėsumos energija, įvertina galimybes gaminti šilumos ir vėsumos energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių.

24 straipsnis. Atsinaujinančių energijos išteklių šilumos įrenginių prijungimas

1. Šilumos tiekėjas privalo prijungti visų pageidaujančių nepriklausomų šilumos gamintojų atsinaujinančių energijos išteklių šilumos įrenginius prie šilumos perdavimo tinklų, kai prijungto įrenginio gaminama šilumos energija pakeičia šilumos tiekėjo gaminamą šilumos energiją iš iškastinio kuro. Nepriklausomas šilumos gamintojas privalo užtikrinti, kad jo tiekiamą šilumos energiją atitiktų teisės aktų nustatyti kokybės, tiekimo patikimumo ir aplinkos apsaugos reikalavimai. Nepriklausomų šilumos gamintojų atsinaujinančių energijos išteklių šilumos įrenginių prijungimo tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių šilumos įrenginiai prijungiami prie šilumos perdavimo tinklų tame prijungimo taške, kuris yra tinkamas techniškai ir yra arčiausiai prijungiamo šilumos įrenginio, jeigu technologiškai ir ekonomiškai nėra tinkamesnio prijungimo taško. Įrenginių prijungimo tašką parenka šilumos tiekėjas pagal nepriklausomo šilumos gamintojo prašymą, atsižvelgdamas į technologinius ir ekonominius bei nediskriminacinius prijungimo taško parinkimo principus.

25 straipsnis. Šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, supirkimas

1. Šilumos tiekėjai pirmumo teise superka iš nepriklausomų šilumos gamintojų šilumą, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Šilumos tiekėjas privalo supirkti visą pigiau už jo paties iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintą šilumos energiją iš nepriklausomų šilumos gamintojų, kurių šilumos gamybos įrenginiai yra prijungti prie šilumos perdavimo tinklų, išskyrus atvejus, kai nepriklausomų šilumos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojų pagaminamas šilumos kiekis viršija aprūpinimo šiluma sistemos vartotojų šilumos poreikį.

3. Kai šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju šilumos energiją, gaminamą iš atsinaujinančių energijos išteklių, arba liekamąją energiją gamina keli nepriklausomi šilumos gamintojai, prioritetą teikiamas gamintojui, parduodančiam šilumos energiją už mažesnę kainą.

4. Šilumos energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, iš nepriklausomų šilumos gamintojų, kurių šilumos įrenginiai yra prijungti prie šilumos perdavimo tinklų, centralizuotai superka ir parduoda visiems šilumos vartotojams šilumos tiekėjas.

5. Skundus tarp šilumos tiekėjo ir nepriklausomo šilumos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojo dėl šio ir 24 straipsnių nuostatų taikymo išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

26 straipsnis. Šilumos siurblių naudojimo skatinimas

Investicijos į šilumos siurblius, atitinkančius šio įstatymo 47 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, ir investicijos, būtinos šiems siurbliams įrengti, skatinamos šio įstatymo aštuntajame skirsnyje nustatyta tvarka. Pasinaudojus šia paramos forma, netenkama galimybės naudotis skatinimo priemone, nurodyta šio įstatymo 11 straipsnio 3 punkte.

27 straipsnis. Pramoninių ir komunalinių atliekų, tinkamų energijai gaminti, panaudojimas

1. Energijai gaminti tinkamų pramoninių ir (ar) komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies naudojimo technologinius, aplinkos apsaugos reikalavimus ir kokybės standartus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Energetikos objektų, naudojančių energijai gaminti tinkamų pramoninių ir (ar) komunalinių atliekų biologiškai skaidžią dalį, planavimo, leidimų verstis šia veikla išdavimo, statybos ir eksploatavimo tvarką pagal kompetenciją nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, vadovaudamasi bendraisiais įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais veiklos energetikos sektoriuje leidimų išdavimo, projektavimo ir statybos, teritorijų planavimo, ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, aplinkos apsaugos ir kitais susijusiais reikalavimais.

PENKTASIS SKIRSNIS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS KILMĖS GARANTIJOS

28 straipsnis. Energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijos paskirtis

1. Siekiant įrodyti galutiniams vartotojams, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija, elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir tiekiamos į elektros tinklus, ir šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių ir tiekiamos į aprūpinimo šiluma sistemą, vienetui išduodama kilmės garantija.

2. Energijos tiekėjas teisės aktų nustatyta tvarka ir pagal kompetenciją savo galutiniams vartotojams teikia informaciją apie tai, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija. Ši tiekiamos energijos dalis ar kiekis apskaičiuojami pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekį, kuriam išduota kilmės garantija.

29 straipsnis. Kilmės garantijų išdavimas, perdavimas ir naudojimas

1. Kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis, vadovaujantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais.

2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija paskiria įstaigą (ar įstaigas), atsakingą (atsakingas) už kilmės garantijų išdavimą, perdavimą ir jų galiojimo panaikinimą bei kilmės garantijų naudojimo priežiūrą ir kontrolę. Paskirtosios įstaigos negali turėti sutampančios atsakomybės geografinėje teritorijoje ir verstis energijos gamybos, tiekimo ir (ar) prekybos veikla.

3. Kilmės garantijos išduodamos elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, gamintojų prašymu, kuris Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teikiamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytai įstaigai.

4. Kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas elektroniniu būdu. Kilmės garantijos turi būti tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo. Standartinę kilmės garantijos formą nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

5. Kilmės garantija suteikiama vienam energijos vienetui – vienai MWh. Kiekvienam pagamintos atsinaujinančių išteklių energijos vienetui gali būti išduodama ne daugiau kaip viena kilmės garantija, į tą patį energijos vienetą atsižvelgiant ne daugiau kaip vieną kartą.

6. Kilmės garantija turi būti panaudota per 12 mėnesių nuo atitinkamo energijos vieneto pagaminimo momento. Per nurodytą laikotarpį nepanaudota kilmės garantija netenka galios.

7. Kilmės garantijoje, be kita ko, nurodoma:

- 1) energijos rūšis: elektros energija, šilumos energija ar vėsumos energija;
- 2) energijos ištekliai, iš kurių buvo pagaminta energija, taip pat gamybos pradžios data ir gamybos pabaigos data;
- 3) įrenginio, kuriame pagaminta energija, identifikaciniai duomenys, vieta, tipas ir pajėgumas;
- 4) ar įrenginiui buvo skirta parama investicijoms ir koku mastu, ar energijos vienetui buvo suteikta kitokia parama pagal nacionalinę paramos schemą ir koku mastu, taip pat paramos schemos ir (ar) skatinimo priemonių rūšis;
- 5) data, kada įrenginys pradėjo veikti;
- 6) išdavimo data bei valstybė ir unikalus identifikacinis numeris.

8. Paramos schema netaikoma tokiam gamintojui, kuriam suteikiama kilmės garantija, skirta tos pačios rūšies pagamintai atsinaujinančių išteklių energijai.

9. Kilmės garantija nenaudojama įgyvendinant šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius.

10. Kilmės garantijų perdavimas kartu ar atskirai su fiziniu elektros energijos perdavimu nedaro jokio poveikio sprendimui naudoti statistinius energijos perdavimus, bendrus projektus ar bendras paramos schemas, nurodytas šio įstatymo dvyliktajame skirsnyje, laikantis tarpinių nacionalinių planinių rodiklių arba apskaičiuojant bendrąjį galutinį atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimą.

11. Lietuvos Respublikoje pripažįstamos kitų valstybių narių išduotos kilmės garantijos tik kaip šio įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje ir šio straipsnio 7 dalyje nurodytos informacijos įrodymas. Pripažinti kilmės garantiją gali būti atsisakoma tik tuo atveju, jeigu kyla tinkamai pagrįstų abejonių dėl jos tikslumo, patikimumo ar tikrumo. Sprendimą dėl kitos valstybės narės išduotos kilmės garantijos priima šio straipsnio 2 dalyje nurodyta įstaiga Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Apie atsisakymą pripažinti kitos valstybės narės išduotą kilmės garantiją ir atsisakymo priežastis Vyriausybė ar jos įgaliota institucija praneša Europos Komisijai.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS DUJŲ GAMYBAI

30 straipsnis. Biodujų gamybos skatinimas

1. Biodujų gamyba yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Biodujas superka dujų sistemų operatoriai.

2. Biodujų supirkimo į gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemas (toliau – dujų sistemos) tvarką ir sąlygas nustato ir Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Biodujų supirkimo tarifus nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

4. Nustatant gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo tarifus, turi būti užtikrinta, kad šių tarifų taikymas nebūtų diskriminacinis biodujų atžvilgiu.

31 straipsnis. Reikalavimai, taikomi biodujų gamybos įrenginiams

Energetikos ministerija rengia ir tvirtina technines taisykles, nustatančias privalomus biodujų gamybos įrenginių techninių konstrukcijų ir eksploatavimo reikalavimus, tarp jų dujų kokybės, dujų kvapo neutralizavimo ir dujų slėgio reikalavimus, taikomus biodujų gamybos įrenginių prijungimui prie dujų sistemų. Šios techninės taisyklės nustatomos vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais principais.

32 straipsnis. Biodujų gamybos įrenginių prijungimas prie dujų sistemų

1. Dujų sistemų operatoriai privalo sudaryti sąlygas biodujoms tiekti į dujų sistemas. Biodujų gamybos įrenginiai privalo būti prijungti prie dujų sistemų, jeigu biodujų gamintojas laikosi visų šio įstatymo 31 straipsnyje nustatytų techninių, kokybės ir kitų reikalavimų.

2. Dujų sistemų operatorius kiekvienam naujam biodujų gamintojui, planuojančiam prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemų, per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo prijungti biodujų gamybos įrenginius prie dujų sistemų pateikimo dienos pateikia išsamią ir reikalingą informaciją, įskaitant:

- 1) prijungimo techninius reikalavimus;
- 2) išsamią su prijungimu susijusių sąnaudų sąmatą;
- 3) pagrįstą ir tikslų prijungimo prie dujų sistemų prašymų pateikimo ir nagrinėjimo grafiką;
- 4) pagrįstą orientacinį siūlomų prijungimų prie dujų sistemų grafiką.

3. Biodujų gamybos įrenginių prijungimas prie dujų sistemų yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga.

4. Biodujų gamybos įrenginiai prijungiami prie dujų sistemų teisės aktų nustatyta tvarka. Biodujų gamybos įrenginių prijungimo kaina yra lygi rangovo, laimėjusio dujų sistemų operatoriaus paskelbtą viešąjį pirkimą dėl įrenginių prijungimo prie dujų sistemų, atliktų darbų kainai, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka taikant 40 procentų prijungimo kainos nuolaidą.

5. Išlaidos, susijusios su biodujų gamybos įrenginių prijungimu prie dujų sistemų, paskirstomos dujų sistemų operatoriui ir gamintojui. Dujų sistemų operatorius gamintojui kompensuoja šio straipsnio 4 dalyje nurodyto dydžio prijungimo kainos nuolaidą. Likusias su prijungimu prie dujų sistemų susijusias išlaidas apmoka gamintojas.

33 straipsnis. Biodujų persiuntimas

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato naudojimosi dujų sistemomis persiunčiamų biodujų tvarką.

34 straipsnis. Biodujų vartojimas

Vartotojui, kuris sudarė dujų pirkimo sutartį su biodujų tiekėju, pripažįstamas biodujų suvartojimas, vertinant jo taršą, energijos gamybą, gamtinių dujų suvartojimą ir kitus statistinius bei atsiskaitomuosius duomenis.

35 straipsnis. Veiklos, susijusios su biodujomis, priežiūra ir kontrolė

1. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija prižiūri ir kontroliuoja, kaip biodujų gamintojams suteikiama teisė prijungti jų įrenginius prie dujų sistemų, kaip taikomos prijungimo kainos, taip pat biodujų supirkimo į dujų sistemas skaidrumą.

2. Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos kontroliuoja, kaip biodujų gamintojai, tiekiantys biodegasą į dujų sistemas, laikosi šio įstatymo 31 straipsnyje nurodytose taisyklėse nustatytų reikalavimų.

3. Biodujų gamintojai pagal pareikalavimą teikia su vykdoma biodujų gamybos veikla susijusią informaciją dujų sistemų operatoriams, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, Energetikos ministerijai ir Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO TRANSPORTO SEKTORIUJE PLĖTRA

36 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo transporto sektoriuje skatinimas

1. Transporto sektoriuje skatinama naudoti biodegalus, biodegasą, elektros energiją, vandenilį ir kitus alternatyvius degalus.

2. Atsinaujinančių išteklių energijos gamyba ir vartojimas transporto sektoriuje yra finansuojamas šio įstatymo 42 straipsnyje nustatytais sąlygomis.

3. Valstybės institucijos, įstaigos, įmonės, nustatyta tvarka vykdydamos viešuosius pirkimus, įvertina galimybes įsigyti transporto priemones, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją, vandenilį, elektromobilius ir hibridines transporto priemones.

4. Privalomus aplinkos apsaugos kriterijus perkamoms transporto priemonėms nustato Vyriausybė. Susisiekimo ministerija patvirtina transporto priemonių eksploatacinio laikotarpio poveikio energetikai ir aplinkai, įskaitant suvartojamą ir išmetamą anglies dioksido ir kitų teršalų kiekį, apskaičiavimo metodiką.

5. Savivaldybės skatina naudoti viešojo transporto sektoriuje, saugomose teritorijose transporto priemonės, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją, vandenilį, elektromobilius ir hibridines transporto priemones.

6. Savivaldybės kuria infrastruktūrą, reikalingą atsinaujinančių išteklių energiją, vandenilį ir elektros energiją naudojančių transporto priemonių naudojimo plėtrai, vadovaudamasi atitinkamos savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planais.

7. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato leidžiamą arba privalomą biodegalų dalį mišinyje su degalais, pagamintais iš mineralinių degalų. Privalomas biodegalų maišymas į degalus, pagamintus iš mineralinių degalų, yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga.

8. Energetikos ministerija kartu su Aplinkos ministerija ir Susisiekimo ministerija nustato biodegalų privalomuosius kokybės rodiklius.

9. Biodegalų gamybai gali būti naudojami konfiskuoti alkoholio produktai. Vyriausybė ar jos įgalios institucijos nustato konfiskuotų alkoholio produktų panaudojimo biodegalų gamybai tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, *Žin.*, 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

37 straipsnis. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo sistema

1. Biodegalai ir skystieji bioproduktai turi atitikti šio įstatymo 38 straipsnyje nustatytus tvarumo kriterijus, nesvarbu, kurioje pasaulio šalyje užauginta (gauta) žaliava jiems gaminti:

1) skaičiuojant šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytus nacionalinius planinius rodiklius;

2) vertinant energijos gamintojų atitiktį įpareigojimams naudoti atsinaujinančių išteklių energiją;

3) teikiant finansinę paramą už biodegalų ir skystųjų bioproduktų naudojimą.

2. Remiantis kitais tvarumo siekiais, negalima neatsižvelgti į biodegalus ir skystuosius bioproduktus, gautus laikantis šio įstatymo 38 straipsnyje nustatytų tvarumo kriterijų šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais vertinant biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitiktį tvarumo kriterijams, Vyriausybės įgaliota institucija reikalauja, kad atitinkamą veiklą vykdančias asmenys pagrįstų šio įstatymo 38 straipsnio 2, 3, 4, 6 ir 7 dalyse nustatytų tvarumo kriterijų įvykdymą. Tuo tikslu reikalaujama, kad tokie asmenys naudotų masės balanso sistemą, kuri:

1) leidžia maišyti skirtingomis tvarumo charakteristikomis pasižyminčių žaliavų ir biodegalų siuntas;

2) reikalauja, kad informacija apie šios dalies 1 punkte nurodytų siuntų tvarumo charakteristikas ir dydžius ir toliau būtų priskiriama mišiniui;

3) numato, kad visų iš mišinio pašalintų siuntų suma turi tas pačias tvarumo charakteristikas esant tam pačiam siuntų kiekiui, kaip visų į mišinį įmaišytų siuntų suma.

4. Vyriausybės įgaliota institucija užtikrina, kad atitinkamą veiklą vykdančias asmenys pateiktą patikimą informaciją ir duomenis, kurie buvo panaudoti rengiant informaciją apie šio įstatymo 38 straipsnio 2, 3, 4, 6 ir 7 dalyse nustatytų tvarumo kriterijų laikymąsi, tinkamą ir svarbią informaciją apie priemones, kurių imtasi siekiant apsaugoti dirvožemį, vandenį ir orą, atkurti nualintą žemę, užtikrinti, kad vietovėse, kuriose gėlo vandens yra mažai, jis būtų vartojamas taupiai, taip pat kitą informaciją pagal Europos Komisijos nustatytą tinkamos ir svarbios informacijos sąrašą.

5. Atitinkamą veiklą vykdančias asmenys parengia tinkamą nepriklausomo pateikiamos informacijos audito standartą ir Vyriausybės įgaliojimai institucijai pateikia

įrodymą, kad toks standartas buvo parengtas. Vyriausybės įgaliota institucija Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka auditą, kurio metu patikrinama, ar atitinkamą veiklą vykdančio asmens naudojamos sistemos yra tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo. Audito metu įvertinamas mėginių ėmimo dažnumas ir metodika, taip pat įvertinamas duomenų patikimumas.

6. Jeigu asmuo pateikia įrodymų ar duomenų, gautų pagal Europos Sąjungos sudarytą dvišalį ar daugiašalį susitarimą su užsienio valstybėmis, kuriame susitariama dėl tvarumo kriterijų, ir Europos Komisija priima sprendimą, kad tokiu susitarimu įrodoma iš atitinkamose šalyse išaugintų (gautų) žaliavų pagamintų biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitiktis tvarumo kriterijams, kiek toks Europos Komisijos sprendimas yra taikomas, Vyriausybės įgaliota institucija nereikalauja, kad asmuo pateiktų papildomų įrodymų, kad šio įstatymo 38 straipsnio 2, 3, 4, 6 ir 7 dalyse nustatyti tvarumo kriterijai yra įvykdyti, arba pateiktų informaciją apie priemones, nurodytas šio straipsnio 4 dalyje.

7. Vyriausybės įgaliota institucija Vyriausybės nustatyta tvarka ir terminais pateikia Europos Komisijai šio straipsnio 3 dalyje nurodytos informacijos suvestinę.

8. Vyriausybė, vadovaudamasi šio straipsnio reikalavimais, tvirtina biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitikties tvarumo kriterijams kontrolės tvarką, taip pat biodegalų ir skystųjų bioproduktų, atitinkančių tvarumo kriterijus, sertifikavimo tvarką.

9. Šio įstatymo 38 straipsnio 2 dalyje nustatytas naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikis apskaičiuojamas pagal Aplinkos ministerijos patvirtintas taisykles.

10. Tačiau tam, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais būtų atsižvelgta į biodegalus ir skystuosius bioproduktus, pagamintus naudojant atliekas ir liekanas, išskyrus žemės ūkio, akvakultūros, žuvininkystės ir miškininkystės liekanas, biodegalai ir skystieji bioproduktai, pagaminti naudojant atliekas ir liekanas, turi atitikti tik šio įstatymo 38 straipsnio 2 dalyje nustatytus tvarumo kriterijus.

38 straipsnis. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo kriterijai

1. Biodegalai ir skystieji bioproduktai šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais turi atitikti šio straipsnio 2, 3, 4, 6 ir 7 dalyse nustatytus tvarumo kriterijus, nesvarbu, kurioje šalyje užauginta (gauta) žaliava jiems gaminti.

2. Išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, susidarančių dėl biodegalų ir skystųjų bioproduktų naudojimo, kiekis, palyginti su išmetamųjų dujų, susidarančių dėl iškastinio kuro naudojimo, kiekiu, turi sumažėti:

1) mažiausiai 35 procentais, o jeigu biodegalai ir skystieji bioproduktai pagaminti įrenginiuose, kurie buvo pradėti eksploatuoti iki 2008 m. sausio 23 d. ir yra toliau eksploatuojami, šis reikalavimas taikomas nuo 2013 m. balandžio 1 d.;

2) mažiausiai 50 procentų nuo 2017 m. sausio 1 d.;

3) mažiausiai 60 procentų nuo 2018 m. sausio 1 d. dėl biodegalų ir skystųjų bioproduktų, pagamintų įrenginiuose, kuriuose gamyba pradedama 2017 m. sausio 1 d. ar vėliau, naudojimo.

3. Biodegalai ir skystieji bioproduktai neturi būti pagaminti iš žaliavos, gautos užauginus žaliavai skirtus augalus labai didelės biologinės įvairovės žemėje, tai yra žemėje, kuriai 2008 m. sausio mėnesį ar vėliau buvo taikomas vienas iš toliau nurodytų apibūdinimų (nepaisant to, ar tas apibūdinimas žemei yra taikomas žaliavų gavimo laikotarpiu, ar ne):

1) pirmykštis miškas ir kitos miškingos vietovės (džiunglės, taiga ir panašiai), tai yra miškas ir kitos miškingos vietovės, kuriose auga vietinės rūšys ir nėra aiškiai matomų žmogaus veiklos požymių, o ekologiniai procesai nėra pastebimai sutrikdyti;

2) vietovės, nustatytos pagal konkrečios valstybės teisės aktus arba atitinkamos kompetentingos institucijos gamtos apsaugos tikslais, arba kaip apsaugos vietovės, kuriose

susitelkusios retos, galinčios išnykti arba nykstančios ekosistemos ar rūšys, pripažintos pagal tarptautinius susitarimus arba įtrauktos į tarpvyriausybinių organizacijų ar Tarptautinės gamtos išsaugojimo sąjungos sudarytus sąrašus, išskyrus atvejus, kai pateikiama įrodymų, kad tų žaliavų auginimas tiems gamtos apsaugos tikslams nepakenkė;

3) labai didelės biologinės įvairovės natūralios pievos, tai yra pievos, kurios išliktų pievomis ir be žmogaus įsikišimo ir kuriose išlikusi natūrali rūšių įvairovė, ir kurių ekologinės savybės ir procesai nepakitę;

4) labai didelės biologinės įvairovės nenatūralios pievos, tai yra pievos, kurios neišliktų pievomis be žmogaus įsikišimo ir kurios pasižymi rūšių įvairove bei yra nenuniokotos, išskyrus atvejus, kai pateikiama įrodymų, kad žaliavą nuimti būtina siekiant išsaugoti teritorijai taikomą pievos apibūdinimą.

4. Biodegalai ir skystieji bioproduktai neturi būti pagaminti iš žaliavų, gautų iš derlingos žemės, kurioje yra didelės anglies atsargos, tai yra iš žemės, kuriai 2008 m. sausio mėnesį buvo taikytas ir toliau nebetaikomas vienas iš šių apibūdinimų:

1) iš šlapžemės, tai yra iš žemės, kuri nuolat arba didelę metų dalį yra apsemta arba permirkusi;

2) iš ištisai mišku apaugusios vietovės, tai yra iš žemės, kurioje daugiau kaip vieno hektaro plote medžiai aukštesni negu 5 metrai, o medžių lajos projekcija apima daugiau kaip 30 procentų žemės ploto, arba iš žemės, kurioje augdami medžiai gali pasiekti tas ribas *in situ*;

3) iš žemės, kurioje daugiau kaip vieno hektaro plote medžiai aukštesni negu 5 metrai, o medžių lajos projekcija apima nuo 10 iki 30 procentų žemės ploto, arba iš žemės, kurioje augdami medžiai gali pasiekti tas ribas *in situ*, nebent pateikiama įrodymų, kad anglies atsargos šiame plote iki ir po žemės paskirties keitimo yra tokios, kad taikant šio įstatymo 37 straipsnio 9 dalyje nurodytas taisykles bus įgyvendintos šio straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos.

5. Šio straipsnio 4 dalies nuostatos netaikomos, jeigu žaliavų gavimo laikotarpiu žemei taikytas toks pat apibūdinimas kaip ir 2008 m. sausio mėnesį.

6. Biodegalai ir skystieji bioproduktai neturi būti pagaminti iš žaliavų, užaugintų žemėje, kuri 2008 m. sausio mėnesį buvo durpynas, nebent pateikiama įrodymų, kad tai žaliai auginti ir derliui nuimti nereikia sausinti anksčiau nenusausintos dirvos.

7. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybai naudojamos Europos Sąjungoje išaugintos žemės ūkio žaliavos, gaunamos laikantis reikalavimų ir standartų, nurodytų 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiančio Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL 2009 L 30, p. 16), II priedo A dalies skirsnyje „Aplinka“ bei 9 punkte ir pagal šio reglamento 6 straipsnio 1 dalį apibrėžtų būtiniausių geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės reikalavimų.

39 straipsnis. Biodegalų maišymas į degalus, pagamintus iš mineralinių degalų

1. Degalų pardavimo vietose turi būti prekiaujama Lietuvos arba Europos standartų reikalavimus atitinkančiu benzinu, kuriame yra nuo 5 iki 10 procentų biodegalų, ir dyzelinu, kuriame yra ne mažiau kaip 7 procentai biodegalų.

2. Degalų pardavimo vietose gali būti prekiaujama biodegalais ir degalų mišiniais, kuriuose biodegalų, įmaišytų į mineralinius naftos produktus, procentinė dalis viršija šio straipsnio 1 dalyje nurodytas procentines dalis ir kurie atitinka Lietuvos, Europos arba įmonės standartuose nustatytus reikalavimus.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų standartų taikymo ir kitų reikalavimų įgyvendinimo tvarką ir sąlygas nustato Susisiekimo ministerija kartu su Aplinkos ministerija ir Energetikos ministerija.

4. Lietuvos standartizacijos departamentas parengia Lietuvos standartus dėl biodegalų ir degalų mišinių, kuriuose biodegalų, įmaišytų į mineralinius degalus, procentinė dalis viršija šio straipsnio 1 dalyje nurodytas procentines dalis.

5. Degalų pardavimo vietose turi būti nurodomos biodegalų, įmaišytų į mineralinius naftos produktus, procentinės dalys, kai jos viršija 10 procentų šių produktų tūrio vertės benzine ir 7 procentus šių produktų tūrio vertės dyzeline.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1327](#), 2014-11-13, paskelbta TAR 2014-11-18, i. k. 2014-17046

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

NACIONALINĖ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ PLĖTROS PROGRAMA IR FINANSAVIMO PROGRAMOS

40 straipsnis. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa

1. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa nustato valstybės energetikos politikos kryptis atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje dešimčiai metų.

2. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tikslas – nustatyti suvartotos atsinaujinančių išteklių energijos nacionalinius planinius rodiklius elektros energetikos, šilumos energetikos ir transporto sektoriuose ir atitinkamas priemones šiems rodikliams pasiekti. Nacionaliniai planiniai rodikliai nustatomi 2011–2012 m., 2013–2014 m., 2015–2016 m., 2017–2018 m. ir 2019–2020 m.

3. Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą tvirtina Vyriausybė.

4. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos nuostatos įgyvendinamos vykdant Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinį veiklos planą, kurį Vyriausybės nustatytu periodiškumu ir sąlygomis rengia ir atnaujina Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą ir jos tarpinstitucinį veiklos planą pagal kompetenciją įgyvendina valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, įstaigos ir (ar) kiti nurodyti asmenys.

6. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos ir jos tarpinstitucinį veiklos plano vykdymą koordinuoja ir jų įgyvendinimo stebėseną atlieka Vyriausybės įgaliota institucija. Lietuvos Respublikos Seimui kiekvienais metais teikiama atnaujinta Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos ir jos tarpinstitucinį veiklos plano įgyvendinimo ataskaita.

7. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos ir jos tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimas yra finansuojamas iš šio įstatymo 41 straipsnyje nustatytų finansavimo šaltinių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

41 straipsnis. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniai

Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniai:

- 1) valstybės biudžeto asignavimai;
- 2) klimato kaitos specialiosios programos lėšos, kaip numatyta Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme;
- 3) Europos Sąjungos paramos lėšos;
- 4) savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų bei užsienio valstybių lėšos, skirtos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui plėtrai;

5) kitos lėšos, gautos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

42 straipsnis. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos įgyvendinimas

1. Nacionalinei atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtos finansavimo lėšos naudojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Nacionalinėje atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programoje gali būti numatytos šios įgyvendinimo priemonės:

1) biokuro naudojimo elektros energijai gaminti termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į centralizuoto aprūpinimo šiluma sistemas ir sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą elektros energijos ir šilumos gamybą galima laikyti efektyvia, projektai;

2) kietojo biokuro naudojimo elektros, šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektai;

3) biodujų naudojimo elektros, šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektai;

4) kitų atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektai;

5) biodujų gamybos, gavybos, gryninimo, valymo ir paruošimo tolesniam tiesioginiam panaudojimui, tiekiant biogujas į gamtinių dujų tinklus ir (ar) transportavimui iki galutinės suvartojimo vietos, projektai;

6) elektromobilių, vandenilį naudojančių ir hibridinių transporto priemonių įsigijimo ir transporto priemonių pritaikymo atsinaujinančių išteklių energijai naudoti rėmimas;

7) geoterminės energijos naudojimo energijai gaminti projektai;

8) technologijų, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, kūrimas ir gamyba;

9) biokuro gamybos rėmimas;

10) mokslo tiriamieji darbai, susiję su moksliniais tyrimais atsinaujinančių energijos išteklių srityje, tokių išteklių naudojimo bandomieji projektai;

11) įrangos, didinančios atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą savo poreikiams gyvenamajame ir visuomeniniame sektoriuose, įsigijimo rėmimas, kompensuojant fiksuotą lėšų, tenkančių vienam įrengtosios galios vienetui pagal savivaldybės patvirtintą tvarkos aprašą, sumą;

12) atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo transporto sektoriuje infrastruktūros plėtra;

13) atsinaujinančių išteklių energijos, naudojamos transporto sektoriuje, gamybos infrastruktūros plėtra;

14) elektromobilių baterijų įkrovimo ir vandenilį naudojančių automobilių užpildymo punktų tinklo bei kitos reikiamos infrastruktūros sukūrimo ir plėtros projektai;

15) demonstracinių (parodomųjų) projektų, susijusių su hibridinių transporto priemonių, vandenilį naudojančių transporto priemonių ar elektromobilių platesniu panaudojimu ir (ar) šių transporto priemonių eksploatavimui reikiamos infrastruktūros įdiegimu, įgyvendinimas;

16) visuomenės informavimas ir švietimas, konsultavimas ir mokymas

atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo technologijų diegimo klausimais.

3. Iš Nacionalinei atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtų lėšų negali būti finansuojami projektai, kurie yra skatinami taikant fiksuotų tarifų paramos schemas taip, kad toms pačioms veikloms nebūtų taikomas dvigubas finansavimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

43 straipsnis. Informacijos teikimas

Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programos ir savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programų projektus įgyvendinantys asmenys, taip pat valstybinio reglamentavimo ir priežiūros funkcijas pagal kompetenciją atliekančios valstybės institucijos ir įstaigos Vyriausybės nustatyta tvarka teikia programų įgyvendinimo priežiūrą vykdančioms ir programų lėšų naudojimą administruojančioms institucijoms visą reikiamą informaciją apie vykdomą veiklą.

DEVINTASIS SKIRSNIS

REIKALAVIMAI, TAIKOMI ENERGIJOS IŠ ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ GAMINTOJAMS

44 straipsnis. Licencijos, leidimai ir atestatai

1. Atsinaujinančių išteklių energetikos veiklos licencijas, leidimus ar atestatus nustato šis įstatymas, Energetikos, Elektros energetikos, Šilumos ūkio, Gamtinių dujų ir kiti energetikos sektorių reglamentuojantys įstatymai. Licencijuojamos veiklos rūšis, licencijų išdavimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir galiojimo panaikinimą nustato Energetikos, Elektros energetikos, Šilumos ūkio, Gamtinių dujų ir kiti energetikos sektorių reglamentuojantys įstatymai bei kiti įstatymai. Asmenims, siekiantiems gauti licenciją, leidimą ar atestatą, nustatytus Energetikos, Elektros energetikos, Šilumos ūkio, Gamtinių dujų ir (ar) kituose energetikos sektorių reglamentuojančiuose įstatymuose, gali būti taikomi teisinės formos ir (ar) kiti įsisteigimo laisvės ribojimo reikalavimai, jeigu tai yra pagrįsta svarbiais visuomenės interesais ir atitinka būtinumo ir proporcingumo principus. Išduotos licencijos, leidimai ar atestatai gali būti keičiami juos išdavusios institucijos iniciatyva, pasikeitus Energetikos, Elektros energetikos, Šilumos ūkio, Gamtinių dujų įstatymuose ir (ar) kituose teisės aktuose nustatytoms licencijuojamos veiklos sąlygoms.

2. Atsinaujinančių išteklių energetikos veikla neturint licencijos, leidimo ar atestato, jeigu jie yra nustatyti, draudžiama. Draudžiama vykdyti licencijuojamą veiklą, kai licencijos, leidimo ar atestato galiojimas yra sustabdytas.

45 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų kvalifikacija ir atestavimas

1. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojantys specialistai turi būti reikiamos kvalifikacijos ir tinkamai pasirengę atlikti jiems pavestas užduotis. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų mokymo ir atestavimo tvarkos aprašą patvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, vadovaudamasi šiame straipsnyje nustatytais bendraisiais reikalavimais.

2. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų mokymo ir atestavimo tvarka turi būti nustatyta, vadovaujantis skaidrumo, proporcingumo ir nediskriminaciniais principais.

3. Į atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų profesinio mokymo arba kvalifikacijos tobulinimo programas turi būti įtraukti

atsinaujinančių energijos išteklių, jų naudojimo technologinių ir ekonominių galimybių naudos klausimai.

4. Nustatyta tvarka turi būti atestuojami šiuos atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojantys specialistai:

- 1) biomasės katilus ir nemūrines krosnis;
- 2) saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginius;
- 3) geotermines sistemas ir šilumos siurblius.

5. Informacija apie atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojantiems specialistams taikomą mokymo ir atestavimo tvarką bei atestuotų specialistų sąrašas skelbiami viešai.

6. Kitos valstybės narės šio straipsnio 4 dalyje nurodytiems specialistams išduoti atestatai, atitinkantys šio straipsnio 1 dalyje nurodytame tvarkos apraše nustatytus kriterijus, pripažįstami Lietuvos Respublikoje.

46 straipsnis. Reikalavimai, taikomi atsinaujinančių išteklių energiją naudojančioms įrenginiams, kuriems taikomos paramos schemas

1. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančios įrenginiai, kuriems taikoma paramos schema, turi atitikti šiems įrenginiams nustatytus techninius reikalavimus, patvirtintus Energetikos ministerijos ar kitos Vyriausybės įgalios institucijos.

2. Taikant paramos schemą atsinaujinančių išteklių energiją naudojančioms įrenginiams, į paramos gavimo sąlygas įtraukiamos techninės specifikacijos, kuriose nurodomi atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių techniniai reikalavimai.

3. Jeigu yra nustatyti Europos Sąjungos standartai, įskaitant ekologinius ženklus, energijos duomenų etiketes ir kitas Europos Sąjungos standartizacijos įstaigų nustatytas techninių normatyvų sistemas, šio straipsnio 2 dalyje nurodytos techninės specifikacijos parengiamos pagal tokius standartus. Techninėse specifikacijose nenurodoma, kur įrenginiai turi būti sertifikuojami.

47 straipsnis. Reikalavimai, taikomi atskiriems įrenginiams

1. Taikant šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas paramos schemas, skatinama naudoti atsinaujinančių išteklių energiją naudojančius šildymo ir vėsinimo įrenginius, gerokai mažinančius energijos suvartojimą. Tokiems įrenginiams taikomi ekologiniai ženklai ar kiti atitinkami sertifikatai ar standartai, nustatyti nacionaliniu ar Europos Sąjungos lygmeniu, jeigu tokie yra nustatyti.

2. Biomasės konversijos technologijoms šilumos ir vėsumos energijos gamybai paramos schemas taikomos, jeigu:

1) buitinėms ir komercinėms reikmėms naudojamų biomasės konversijos technologijų šilumos ir vėsumos energijos gamybai konversijos efektyvumas yra ne mažesnis kaip 85 procentai;

2) pramoninėms reikmėms naudojamų biomasės konversijos technologijų šilumos ir vėsumos energijos gamybai konversijos efektyvumas yra ne mažesnis kaip 70 procentų.

3. Šilumos siurbliams ir jų įrengimui paramos schemas taikomos, jeigu šilumos siurbliai atitinka 2007 m. lapkričio 9 d. Europos Komisijos sprendimu 2007/742/EB, nustatančiu ekologinius kriterijus, taikomus suteikiant Bendrijos ekologinį ženklą elektra arba dujomis varomiems arba absorbciniams dujiniais šilumos siurbliams (OL 2007 L 301, p. 14), nustatytus kriterijus.

4. Saulės šilumos energijos įrenginiams paramos schemas taikomos, jeigu jos yra sertifikuotos remiantis Europos Sąjungos standartais, jeigu tokie yra nustatyti, įskaitant

ekologinius ženklus, energijos duomenų etiketes ir kitas Europos Sąjungos standartizacijos įstaigų nustatytas techninių normatyvų sistemas.

5. Pagal šio straipsnio 1–4 dalis vertinant įrenginių konversijos efektyvumą ir sąnaudų bei produkcijos santykį, taikomos Europos Sąjungos procedūros arba, jeigu tokių nėra, tarptautinės procedūros, jeigu tokios procedūros nustatytos.

6. Mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios uždaro kontūro namų ūkiui skirtos geoterminės sistemos, kurioms nereikia įrengti gręžinių, registruojamos nereikalaujant eksploataavimo leidimo.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS TERITORIJŲ PLANAVIMAS IR STATYBA

48 straipsnis. Teritorijų planavimo reikalavimai

1. Planuojant visuomeninės, pramoninės ir gyvenamosios paskirties teritorijas, projektuojant, statant, rekonstruojant ir (ar) atnaujinant (modernizuojant) visuomeninius, pramoninius ar gyvenamuosius pastatus, turi būti vertinamos galimybės naudoti įrenginius ir sistemas, skirtas elektros energijos, šildymo ir vėsinimo iš atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui, taip pat centralizuotam šilumos ir vėsumos energijos tiekimui. Planuojant miestų infrastruktūrą, atsižvelgiant į visuomenės interesus, privaloma numatyti šilumos iš atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą.

2. Aplinkos ministerija kartu su Energetikos ministerija rengia ir viešai skelbia rekomendacijas projektuotojams, architektams ir kitiems specialistams dėl atsinaujinančių energijos išteklių technologijų, didelio energinio efektyvumo technologijų, centralizuoto šilumos ir vėsumos energijos tiekimo sistemų integravimo, planuojant, projektuojant, statant ir atnaujinant (modernizuojant) visuomeninės, pramoninės ar gyvenamosios paskirties teritorijas.

49 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių projektavimo ir statybos reikalavimai

1. Atsinaujinančių išteklių energiją naudojančių energijos gamybos įrenginių ir statinių projektai rengiami ir statybos darbai vykdomi laikantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos ir reikalavimų.

2. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos užtikrina, kad visi leidimų išdavimo, sertifikavimo ir licencijavimo procedūras reglamentuojantys aprašai ir taisyklės, taikomi elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginiams, susijusioms perdavimo ir skirstymo tinklų infrastruktūroms ir biomasės pavertimo biodegalais ar kitais energijos produktais procesams, būtų objektyvūs, skaidrūs, proporcingi ir būtini, nediskriminuojantys pareiškėjų ir kad juose būtų visiškai atsižvelgta į konkrečių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijų ypatybes.

3. Atsižvelgiant į nedidelės įrengtosios galios elektrinių (iki 350 kW), naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, ribotą dydį ir galimą poveikį ir siekiant išvengti neproporcingos finansinės bei administracinės naštos, atsakingos institucijos užtikrina, kad nedidelės įrengtosios galios elektrinių projektavimui ir statybai, išskyrus patvankinio tipo hidroelektrines, būtų taikomi supaprastinti reikalavimai, nereikalaujant rengti detaliųjų planų ir keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, jei tai neprieštaruja vietos tvarkymo ir naudojimo reglamentams.

4. Statomoms hidroelektrinėms keliama reikalavimai:

1) Vyriausybės nustatyta tvarka pirmenybė turi būti teikiama nepatvankinio tipo hidroelektrinių statybai;

2) jeigu hidroelektrinės tvenkinys užlieja teritoriją, teisės aktų nustatyta tvarka mokama kompensacija teritorijos savininkui ar valdytojui arba jiems susitarus žemė išperkama;

3) hidroelektrinėse turi būti įrengiami žuvitakiai ir sudaroma galimybė periodiškai pašalinti hidroelektrinės tvenkiniuose ir užtvenktuose ežeruose susikaupusius nešmenis;

4) kiti statomų hidroelektrinių aplinkosauginiai reikalavimai nustatomi teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Kaimo vietovėse statant pavienes ne didesnės kaip 350 kW įrengtosios galios vėjo elektrines ir (ar) saulės šviesos energijos elektrines, nereikalaujama keisti žemės naudojimo paskirties, rengti detaliųjų planų ir keisti bendrojo plano sprendinių, jei tai neprieštarauja vietos tvarkymo ir naudojimo reglamentams.

6. Mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams taikomi šie supaprastinti reikalavimai:

1) saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, poveikio aplinkai vertinimo procedūra, nereikalingas leidimas statyti ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas;

2) vėjo elektrinės žemės sklype turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas iki sklypo ribos būtų didesnis už įrenginio ilgį, plotį arba aukštį pasirenkant didžiausią iš šių trijų matmenų. Šie įrenginiai įrengiami pagal atitinkamų įrenginių gamintojo įrengimo ir eksploatavimo taisykles. Joms netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, poveikio aplinkai vertinimo procedūra, nereikalingas leidimas statyti ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas. Gretimuose gyvenamosios paskirties sklypuose vėjo elektrinės skleidžiamo triukšmo lygis turi atitikti sveikatos apsaugos ministro nustatytus triukšmo ribinius dydžius;

3) teisės aktų nustatyta tvarka šie įrenginiai gali būti perkelti į kitą vietą. Tokiu atveju turi būti parengti dokumentai apie įrenginių efektyvumo ir ekologiškumo parametrų kaitos stebėseną ankstesnėje jų buvimo vietoje.

7. Ant pastatų statomos ar į pastatus integruojamos saulės šviesos energijos elektrinės, saulės šilumos energijos kolektoriai, iki 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės, neviršijančios teisės aktuose nustatyto triukšmo lygio, ir šilumos siurbliai įrengiami be statybą leidžiančio dokumento.

8. Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomi apribojimai, iš anksto, teritorijų planavimo metu, derinamos su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad gamintojas ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1173](#), 2014-09-25, paskelbta TAR 2014-10-03, i. k. 2014-13575

9. Statant 1 MW ir mažesnės įrengtosios galios biodujų gamybos įrenginius esamų kitos (fermų) paskirties pastatų žemės sklypuose, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis nekeičiama ir šių atsinaujinančių išteklių energetikos objektų statyba nėra numatoma teritorijų planavimo dokumentuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-847](#), 2014-04-24, paskelbta TAR 2014-05-02, i. k. 2014-05001

Nr. [XII-1020](#), 2014-07-10, paskelbta TAR 2014-07-22, i. k. 2014-10427

50 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas pastatuose

1. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos rengia ir įgyvendina priemones, didinančias visų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą pastatuose ir gerokai didinančias energijos vartojimo efektyvumą, susijusias su energijos bendrąja gamyba ir energijos beveik nevartojančiais pastatais.

2. Nuo 2014 m. gruodžio 31 d. nauji pastatai ir esami pastatai, kuriuos reikia kapitališkai atnaujinti, turi atitikti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo reikalavimus. Atitiktis šiems reikalavimams gali būti užtikrinama ir naudojant centralizuotai tiekiamą šilumos ir vėsumos energiją, kurios gamybai naudojama didelė atsinaujinančių energijos išteklių dalis.

3. Nuo 2012 m. sausio 1 d. valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių nauji pastatai ir esami pastatai, kuriuos reikia kapitališkai atnaujinti, turi atitikti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo reikalavimus.

4. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytus reikalavimus ir jų įgyvendinimo kontrolės tvarką.

5. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija parengia ir patvirtina finansinės paramos schemas energijos beveik nevartojančių pastatų statybai remti.

6. Savivaldybės atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo pastatuose didinimo priemonės įtraukia į savo atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planus.

7. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija parengia ir patvirtina stogų panaudojimo energijos gamybai iš saulės šilumos energijos ir saulės šviesos energijos programą.

8. Šio straipsnio reikalavimai taikomi Lietuvos kariuomenei tik tokiu mastu, kad jų taikymas nepakenktų Lietuvos kariuomenės veiklos pobūdžiui ir svarbiausiam tikslui, ir netaikomas medžiagoms, naudojamoms išimtinai kariniais tikslais.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS

INFORMAVIMAS, ŠVIETIMAS, MOKSLINIAI TYRIMAI IR MOKYMAI

51 straipsnis. Informavimas

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės pagal kompetenciją rengia, teikia ir viešai skelbia informaciją apie leidimų, licencijų ar atestatų išdavimo tvarką, sertifikavimo paraiškų, susijusių su atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginiais, nagrinėjimo tvarką ir apie pareiškėjams teikiamą pagalbą.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės pagal kompetenciją rengia, teikia ir viešai skelbia informaciją apie paramos schemas, taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui ir gamybai.

3. Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Susisiekimo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Žemės ūkio ministerija, valstybės įmonė Energetikos agentūra ir savivaldybių institucijos, koordinuodamos veiksmus, pagal kompetenciją rengia ir įgyvendina tinkamas visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo priemones, teikia konsultacijas ir rengia švietimo programas apie atsinaujinančių energijos išteklių plėtros ir naudojimo praktines galimybes ir naudą, tarp jų ir apie skirtingų transporto sektoriuje naudojamų atsinaujinančių energijos išteklių prieinamumą ir naudą aplinkai.

4. Energetikos ministerija organizuoja keitimąsi patirtimi atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo srityje tarp valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų, privačių subjektų ir viešai skelbia gerosios praktikos pavyzdžius.

5. Lietuvos kariuomenė Vyriausybės nustatyta tvarka teikia informaciją apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi apribojimai vėjo elektrinėms projektuoti ir statyti.

6. Valstybės įmonė Energetikos agentūra rengia, teikia ir viešai skelbia informaciją apie sistemas ir įrenginius, naudojančius atsinaujinančius energijos išteklius, jų teikiamą naudą, sąnaudas ir šių išteklių vartojimo efektyvumą.

7. Valstybės institucijos ir įstaigos joms pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę gauti iš savivaldybių, įstaigų ir įmonių reikiamą informaciją apie atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių statybai planuojamas skirti teritorijas ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą. Įmonės teikia informaciją apie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą valstybės, savivaldybių institucijoms ir įstaigoms joms pavestoms funkcijoms atlikti. Informacija teikiama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-847](#), 2014-04-24, paskelbta TAR 2014-05-02, i. k. 2014-05001

52 straipsnis. Švietimas ir moksliniai tyrimai

1. Švietimo ir mokslo ministerija įtraukia į formaliojo švietimo atnaujinamas bendrąsias programas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo galimybių, teikiamos naudos ir technologinių sprendimų srities žinias ir gebėjimus.

2. Vyriausybė skatina mokslinius tyrimus, visuomenės švietimą, valstybės tarnautojų ir profesinį mokymą atsinaujinančių energijos išteklių srityje teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Vyriausybė remia atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo bandomųjų projektų įgyvendinimą teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Energetikos ministerija kartu su Aplinkos, Švietimo ir mokslo ir Žemės ūkio ministerijomis rengia atsinaujinančių energijos išteklių gamybos ir naudojimo edukacines ir mokslinių tyrimų programas.

53 straipsnis. Ataskaitos Europos Komisijai

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato pažangos skatinant ir naudojant atsinaujinančių išteklių energiją ataskaitų rengimo ir teikimo Europos Komisijai tvarką.

2. Energetikos ministerija šio straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 31 d., o vėliau – kas dveji metai, Europos Komisijai pateikia pažangos skatinant ir naudojant atsinaujinančių išteklių energiją ataskaitą. Paskutinė reikalaujama pateikti ataskaita yra šešta ataskaita, kuri turi būti pateikta ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d.

3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato informacijos apie biokuro naudojimą rinkimo ir teikimo Europos Komisijai tvarką.

DVYLIKTAJIS SKIRSNIS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS NAUDOJIMO PLĖTROS VEIKSMŲ PLANAI

54 straipsnis. Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas

1. Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą, vadovaudamasi Vyriausybės patvirtinta Nacionaline atsinaujinančių energijos išteklių

plėtros programa, kaip nurodyta šio įstatymo 40 straipsnyje, tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane turi būti pateikta:

1) tikėtinas bendrasis galutinis energijos suvartojimas elektros energetikos, šilumos energetikos ir transporto sektoriuose 2020 m., atsižvelgiant į energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių poveikį;

2) suvartotos atsinaujinančių išteklių energijos dalių 2011–2020 m. nacionaliniai planiniai rodikliai elektros energetikos, šilumos energetikos ir transporto sektoriuose, atsižvelgiant į kitų su energijos vartojimo efektyvumu susijusių politikos priemonių poveikį bendrajam galutiniam energijos suvartojimui;

3) atitinkamos priemonės, kurių reikia imtis tiems nacionaliniams bendriesiems planiniams rodikliams pasiekti, įskaitant valstybės ir savivaldybių institucijų bendradarbiavimą, planuojamus statistinius energijos perdavimus ar bendrus projektus, nacionalinę esamų biomasės išteklių plėtojimo ir naujų biomasės išteklių sutelkimo skirtingoms reikmėms politiką;

4) priemonės, susijusios su administracinių procedūrų supaprastinimu, reglamentų ir kitų teisės aktų nuostatomis, susijusiomis su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimu, informavimu ir mokymu atsinaujinančių energijos išteklių srityje, iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos kilmės garantijomis, prieigos prie energetikos tinklų ar sistemų ir jų eksploatavimo palengvinimu gamintojams, biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo kriterijų sistemos įgyvendinimu;

5) vertinimas, kiek kiekviena atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo technologija bei energijos vartojimo efektyvumas ir taupymas padės siekti atsinaujinančių išteklių energijos dalies elektros energetikos, šilumos energetikos ir transporto sektoriuose 2020 m. nacionalinių planinių rodiklių;

6) vertinimas, ar būtina kurti naują infrastruktūrą centralizuotam šilumos ir vėsumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, tiekimui, kad būtų galima įgyvendinti 2020 m. nacionalinius planinius rodiklius. Vadovaujantis šiuo įvertinimu, prireikus numatomos priemonės centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūros plėtojimui, siekiant sudaryti sąlygas šilumos ir vėsumos energijos gamybai didelėse biomasės, saulės ir geotermiškose elektrinėse.

3. Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminamos energijos planuojami kiekiai turi atitikti šio įstatymo 1 straipsnyje nustatytus tikslus ir uždavinius.

55 straipsnis. Nacionaliniai planiniai rodikliai

1. Nacionaliniai bendrieji planiniai rodikliai 2020 m. turi atitikti šio įstatymo 1 straipsnyje nustatytus tikslus ir uždavinius.

2. Tarpiniai nacionaliniai planiniai rodikliai:

1) 2011–2012 m. vidutinė atsinaujinančių išteklių energijos dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 16,6 procento bendrojo galutinio energijos suvartojimo;

2) 2013–2014 m. vidutinė atsinaujinančių išteklių energijos dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 17,4 procento bendrojo galutinio energijos suvartojimo;

3) 2015–2016 m. vidutinė atsinaujinančių išteklių energijos dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 18,6 procento bendrojo galutinio energijos suvartojimo;

4) 2017–2018 m. vidutinė atsinaujinančių išteklių energijos dalis turi sudaryti ne mažiau kaip 20,2 procento bendrojo galutinio energijos suvartojimo.

3. Nacionaliniai bendrieji planiniai rodikliai ir tarpiniai nacionaliniai planiniai rodikliai apskaičiuojami Energetikos ministerijos nustatyta tvarka.

4. Lietuvos statistikos departamentas užtikrina statistinių duomenų apie visą šalyje pagamintą ir (ar) suvartotą atsinaujinančių išteklių energiją ir (ar) energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, surinkimą. Šie duomenys taip pat turi apimti ir aeroterminę energiją, geoterminę energiją, hidroterminę energiją, saulės šilumos energiją, saulės šviesos energiją, sunaudojamą galutinio energijos suvartojimo sektoriuose.

56 straipsnis. Nacionalinio atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano įgyvendinimas

1. Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą pagal kompetenciją įgyvendina valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, įmonės, organizacijos ir privatūs subjektai.

2. Vyriausybė, jeigu atsinaujinančių išteklių energijos dalis per paskutinius dvejus metus tapo mažesnė už šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtina atnaujintą Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą ir jame nustato adekvačias ir proporcingas priemones, skirtas užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį atsinaujinančių išteklių energijos dalis atitiktų šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytus nacionalinius planinius rodiklius, ir užtikrina, kad atnaujintas Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas būtų pateiktas Europos Komisijai.

3. Jeigu manoma, kad šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalyje nurodytas nacionalinis planinis rodiklis nebus pasiektas dėl nenugalimos jėgos, Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nedelsdamos apie tai praneša Europos Komisijai.

57 straipsnis. Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planai

1. Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų tikslas – nustatyti savivaldybių įgyvendinamas priemones šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytiems nacionaliniams planiniams rodikliams pasiekti.

2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija kiekvienai savivaldybei nustato minimalius iki 2020 m. privalomus pasiekti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo planinius rodiklius. Šiuos rodiklius ir priemones jiems pasiekti savivaldybės įtraukia į savo atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planus. Savivaldybės nusistato tarpinius atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo planinius rodiklius 2011–2012 m., 2013–2014 m., 2015–2016 m., 2017–2018 m.

3. Savivaldybės pasitvirtina ir viešai skelbia savo 2011–2020 m. atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planus, kuriuose įvertina esamą padėtį ir nusistato atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo tikslus ir priemones šiems tikslams pasiekti.

4. Savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų projektus suderina su Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Savivaldybės ne vėliau kaip 2012 m. rugpjūčio 31 d., o vėliau kiekvienais metais rengia ir viešai skelbia atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų įgyvendinimo rezultatų ataskaitas.

6. Savivaldybė, jeigu jos atsinaujinančių išteklių energijos dalis per paskutinius dvejus metus tapo mažesnė negu savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatyti tarpiniai atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo planiniai rodikliai, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtina atnaujintą savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą ir jame nustato adekvačias ir proporcingas priemones,

skirtas užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį atsinaujinančių išteklių energijos dalis atitiktų nustatytus planinius rodiklius.

7. Savivaldybės pagal kompetenciją teikia pasiūlymus Nacionaliniam atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veikslių planui rengti ir atnaujinti.

8. Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veikslių planų įgyvendinimas finansuojamas iš savivaldybių biudžetuose patvirtintų bendrųjų asignavimų, Nacionalinei atsinaujinančių išteklių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtų lėšų ir kitų finansavimo šaltinių bei lėšų.

9. Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veikslių planai turi užtikrinti, kad savivaldybių teritorijose nebūtų kuriamos sąlygos, ribojančios atsinaujinančių išteklių energijos išteklių naudojimo plėtrą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, *Žin.*, 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

TRYLIKTAJIS SKIRSNIS

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS SEKTORIJE

58 straipsnis. Statistiniai energijos perdavimai tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali sudaryti susitarimus dėl nustatyto atsinaujinančių išteklių energijos kiekio statistinio energijos perdavimo iš Lietuvos Respublikos į kitą valstybę narę ar iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką.

2. Susitarimai dėl statistinių energijos perdavimų sudaromi Vyriausybės nustatyta tvarka.

3. Lietuvos Respublika gali perduoti statistinį atsinaujinančių išteklių energijos kiekį kitai valstybei narei, jeigu Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energijos kiekis viršija šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius.

4. Jeigu prognozuojamas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energijos sunaudojimas yra mažesnis negu šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatyti tarpiniai nacionaliniai planiniai rodikliai ir nėra kitų būdų ir priemonių šiems rodikliams pasiekti, Lietuvos Respublikos Seimas gali priimti nutarimą leisti Vyriausybei vykdyti statistinį atsinaujinančių išteklių energijos kiekio priėmimą iš kitos valstybės narės.

5. Perduotas atsinaujinančių išteklių energijos kiekis yra:

1) atimamas iš atsinaujinančių išteklių energijos kiekio, į kurį atsižvelgiama vertinant, kaip Lietuvos Respublika įgyvendina šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, tuo atveju, kai statistinis energijos perdavimas įvykdomas iš Lietuvos Respublikos į kitą valstybę narę;

2) pridedamas prie atsinaujinančių išteklių energijos kiekio, į kurį atsižvelgiama vertinant, kaip Lietuvos Respublika įgyvendina šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, tuo atveju, kai statistinis energijos perdavimas įvykdomas iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką.

6. Lietuvos Respublikos atliekami statistiniai energijos perdavimai negali turėti neigiamos įtakos šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytų tarpinių nacionalinių planinių rodiklių įgyvendinimui.

7. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti susitarimai gali galioti vienus ar daugiau metų. Apie sudarytus susitarimus Vyriausybės nustatyta tvarka pranešama Europos Komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus kiekvieniems metams, kuriais jie galioja. Europos Komisijai siunčiamoje informacijoje, be kita ko, nurodomas perduodamos energijos kiekis ir kaina.

8. Statistiniai energijos perdavimai laikomi įvykdytais tik po to, kai visos perdavime dalyvavusios valstybės narės apie perdavimą praneša Europos Komisijai.

9. Pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų, pervedamos į valstybės biudžetą.

10. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energijos kiekio priėmimas iš kitos valstybės narės, vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų, finansuojamas iš valstybės biudžeto.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, *Žin.*, 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

59 straipsnis. Bendri projektai su kitomis valstybėmis narėmis

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali inicijuoti, vykdyti ir (ar) dalyvauti vykdant visų tipų bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių), susijusius su elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių. Į tokius bendrus projektus su kitomis valstybėmis narėmis gali būti įtraukti ir privatūs asmenys.

2. Susitarimai dėl bendrų projektų su kitomis valstybėmis narėmis vykdymo sudaromi Vyriausybės nustatyta tvarka.

3. Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija praneša Europos Komisijai, kokia elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis ar koks kiekis pagal bet kurį Lietuvos Respublikos teritorijoje įgyvendinamą bendrą projektą, kuris pradėtas po 2009 m. birželio 25 d., arba padidinant įrenginio, kuris buvo rekonstruotas po tos datos, pajėgumus, laikomi įskaitomais į kitos valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį. Atsinaujinančių išteklių energijos vienetai, pagaminti padidinant įrenginio pajėgumus, vertinami taip, lyg jie būtų pagaminti atskirame įrenginyje, kuris pradėtas eksploatuoti tuo momentu, kai pajėgumai buvo padidinti.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytame pranešime Europos Komisijai:

1) aprašomas siūlomas įrenginys arba nurodomas rekonstruotas įrenginys;

2) nurodoma įrenginyje pagamintos elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos dalis arba kiekis, laikomi įskaitomais į kitos valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį;

3) nurodoma valstybė narė, kurios naudai teikiamas pranešimas;

4) nurodomas kalendoriniais metais išreikštas laikotarpis, per kurį įrenginyje pagaminta atsinaujinančių išteklių elektros energija, šilumos ar vėsumos energija turi būti laikoma įskaitoma į kitos valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį. Šis laikotarpis negali būti ilgesnis kaip iki 2020 m.

5. Pagal šio straipsnio 4 dalį Europos Komisijai pateikto pranešimo negalima keisti ar panaikinti, jeigu nėra Lietuvos Respublikos ir šio straipsnio 4 dalies 3 punkte nurodytos valstybės narės sudaryto susitarimo.

6. Bendro projekto tarp Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) trukmė gali būti ilgesnė kaip iki 2020 m.

7. Lietuvos Respublikoje vykdomi bendri projektai su kitomis valstybėmis narėmis negali turėti neigiamos įtakos šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytų tarpinių nacionalinių planinių rodiklių įgyvendinimui.

60 straipsnis. Bendrų projektų su kitomis valstybėmis narėmis rezultatai

1. Per 3 mėnesius, pasibaigus kiekvieniems šio įstatymo 59 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatyto laikotarpio metams, Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija parengia pranešimą, kuriame nurodo:

1) bendrą elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos kiekį, per tuos metus pagamintą įrenginyje iš atsinaujinančių energijos išteklių ir kuris nurodytas Europos Komisijai pateiktame pranešime bendro projekto tikslais;

2) elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos kiekį, per tuos metus pagamintą įrenginyje iš atsinaujinančių energijos išteklių ir kuris turi būti įskaitomas į kitos valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį remiantis pranešimo sąlygomis.

2. Vyriausybės įgaliota institucija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą siunčia tai valstybei narei, kurios naudai buvo pateiktas pranešimas, ir Europos Komisijai.

3. Elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos kiekis, apie kurį pranešama vykdant Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) bendrus projektus šiame straipsnyje nustatyta tvarka:

1) atimamas iš atsinaujinančių išteklių energijos kiekio, į kurį atsižvelgiama vertinant, kaip Lietuvos Respublika įgyvendina šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, tuo atveju, kai nurodytas elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos kiekis Lietuvos Respublikoje pagaminamas kitos valstybės narės naudai;

2) pridedamas prie atsinaujinančių išteklių energijos kiekio, į kurį atsižvelgiama vertinant, kaip Lietuvos Respublika įgyvendina šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, tuo atveju, kai nurodytas elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos kiekis kitos valstybės narės teritorijoje pagaminamas Lietuvos Respublikos naudai.

61 straipsnis. Bendri projektai su užsienio valstybėmis

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali inicijuoti, vykdyti ir (ar) dalyvauti vykdant visų tipų bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybės (ar užsienio valstybių), susijusius su elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių. Tokiuose projektuose gali dalyvauti ir kitos valstybės narės. Į tokius bendrus projektus su užsienio valstybėmis gali būti įtraukti ir privatūs asmenys.

2. Susitarimai dėl bendrų projektų su užsienio valstybėmis vykdymo sudaromi Vyriausybės nustatyta tvarka.

3. Įgyvendinant bendrus projektus, užsienio valstybėje pagamintas atsinaujinančių išteklių elektros energijos kiekis, kuris laikomas įskaitomu į Lietuvos Respublikos nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį, turi atitikti šias sąlygas:

1) elektros energija suvartojama Europos Sąjungoje;

2) elektros energija pagaminta naujai pastatytame įrenginyje, pradėjusiame veikti po 2009 m. birželio 25 d., arba padidinus pajėgumus įrenginyje, kuris buvo rekonstruotas po tos datos įgyvendinant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą bendrą projektą. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos vienetai, pagaminti padidinus įrenginio pajėgumus, vertinami taip, lyg jie būtų pagaminti atskirame įrenginyje, kuris pradėtas eksploatuoti tuo momentu, kai įrenginio pajėgumai buvo padidinti;

3) pagamintam ir eksportuotam elektros energijos kiekiui nebuvo suteikta parama pagal užsienio valstybės paramos schemą, išskyrus įrenginiui suteiktą paramą investicijoms.

4. Laikoma, kad šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytas reikalavimas tenkinamas, kai:

1) visi atsakingi perdavimo sistemos operatoriai kilmės šalyje, paskirties šalyje ir, jeigu taikoma, visose užsienio tranzito valstybėse galutinai priskyrė elektros energijos kiekį, lygiavertį kiekiui, į kurį atsižvelgiama, paskirtiems elektros tinklų sujungimo pajėgumams;

2) atsakingas perdavimo sistemos operatorius, veikiantis jungiamosios linijos Europos Sąjungos pusėje, galutinai įtraukė į balansą elektros energijos kiekį, lygiavertį kiekiui, į kurį atsižvelgiama;

3) paskirti pajėgumai ir elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodytame įrenginyje yra susiję su tuo pačiu laikotarpiu.

5. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali kreiptis į Europos Komisiją, prašydamos Lietuvos Respublikos bendrojo planinio rodiklio įvertinimo tikslais apskaičiuojant atsinaujinančių išteklių energijos dalį, atsižvelgti į atsinaujinančių išteklių elektros energiją, pagamintą ir suvartotą užsienio valstybėje, kai jungiamosios linijos tarp Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybės tiesimo parengiamasis laikotarpis labai ilgas, tokiomis sąlygomis:

1) jungiamosios linijos tiesimas turi būti pradėtas ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 31 d.;

2) turi būti neįmanoma pradėti eksploatuoti jungiamąją liniją ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d.;

3) turi būti įmanoma pradėti eksploatuoti jungiamąją liniją ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.;

4) pradėjus eksploatuoti jungiamąją liniją, ji bus naudojama elektros energijai, gaminamai iš atsinaujinančių energijos išteklių, eksportuoti į Europos Sąjungą, kaip nurodyta šio straipsnio 4 dalyje;

5) prašymas susijęs su šio straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytus kriterijus atitinkančiu bendru projektu, kurį vykdant bus naudojama jungiamoji linija po to, kai ji bus pradėta eksploatuoti, ir su elektros energijos kiekiu, kuris nėra didesnis už elektros energijos kiekį, kuris bus eksportuojamas į Europos Sąjungą po to, kai jungiamoji linija bus pradėta eksploatuoti.

6. Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija praneša Europos Komisijai apie elektros energijos dalį ar kiekį, kurie pagaminti įrenginyje, esančiame užsienio valstybės teritorijoje, ir kurie įskaitomi į Lietuvos Respublikos ir galbūt į kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį. Kai bendrame projekte dalyvauja daugiau negu viena valstybė narė, apie elektros energijos dalies ar kiekio paskirstymą valstybėms narėms pranešama Europos Komisijai. Ši elektros energijos dalis ar kiekis negali viršyti faktiškai į Europos Sąjungą eksportuotos ir joje suvartotos elektros energijos dalies ar kiekio, atitinkančių šio straipsnio 4 dalyje išdėstytas sąlygas ir 4 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytą kiekį.

7. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytame pranešime Europos Komisijai:

1) aprašomas siūlomas įrenginys arba nurodomas rekonstruotas įrenginys;

2) nurodoma įrenginyje pagamintos elektros energijos dalis arba kiekis, laikomi įskaitomais į Lietuvos Respublikos nacionalinį planinį rodiklį, taip pat, laikantis konfidencialumo reikalavimų, atitinkami finansiniai susitarimai;

3) nurodomas kalendoriniais metais išreikštas laikotarpis, per kurį įrenginyje pagaminta elektros energija turi būti laikoma įskaitoma į Lietuvos Respublikos nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį. Šis laikotarpis negali būti ilgesnis kaip iki 2020 m.;

4) kartu pateikiamas užsienio valstybės, kurios teritorijoje pradėjo veikti įrenginys, rašytinis šios dalies 2 ir 3 punktuose nurodytas patvirtinimas ir įrenginyje pagamintos elektros energijos dalis arba kiekis, kurie bus vartojami užsienio valstybėje.

8. Pagal šio straipsnio 7 dalį pateikto pranešimo negalima keisti ar panaikinti, jeigu nėra Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybės, kuri pagal šio straipsnio 7 dalies 4 punktą patvirtinto bendrą projektą, bendro susitarimo.

9. Bendro projekto tarp Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių trukmė gali būti ilgesnė kaip iki 2020 m.

10. Lietuvos Respublikoje vykdomi bendri projektai su užsienio valstybėmis negali turėti neigiamos įtakos šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytų tarpinių nacionalinių planinių rodiklių įgyvendinimui.

62 straipsnis. Bendrų projektų su užsienio valstybėmis rezultatai

1. Per 3 mėnesius, pasibaigus kiekvieniems šio įstatymo 61 straipsnio 7 dalies 3 punkte nustatyto laikotarpio metams, Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija parengia pranešimą, kuriame nurodo:

1) bendrą elektros energijos kiekį, per tuos metus pagamintą įrenginyje iš atsinaujinančių energijos išteklių ir kuris nurodytas Europos Komisijai pateiktame pranešime bendro projekto tikslais;

2) elektros energijos kiekį, per tuos metus pagamintą įrenginyje iš atsinaujinančių energijos išteklių ir kuris turi būti įskaitomas į Lietuvos Respublikos nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį remiantis pranešimo sąlygomis;

3) įrodymą, kad tenkinamos šio įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje nustatytos sąlygos.

2. Vyriausybės įgaliota institucija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą siunčia užsienio valstybei, kuri pagal šio įstatymo 61 straipsnio 7 dalies 4 punktą patvirtino bendrą projektą, ir Europos Komisijai.

3. Elektros energijos kiekis, pagamintas iš atsinaujinančių energijos išteklių, apie kurį pranešta pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą, pridedamas prie atsinaujinančių išteklių energijos kiekio, į kurį atsižvelgiama vertinant, kaip Lietuvos Respublika įgyvendina šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius.

63 straipsnis. Bendros paramos schemos su kitomis valstybėmis narėmis

1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, bendradarbiaudama su kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) kompetentingomis institucijomis, gali priimti sprendimus dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės paramos schemos sujungimo su kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) paramos schema ar dėl šių schemų veiklos dalinio koordinavimo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais tam tikras atsinaujinančių išteklių energijos kiekis, pagamintas vienos paramos schemoje dalyvaujančios valstybės narės teritorijoje, gali būtų įskaitytas į kitos paramos schemoje dalyvaujančios valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį, jeigu atitinkamos valstybės narės:

1) atliko atsinaujinančių išteklių energijos nurodyto kiekio statistinį perdavimą iš vienos valstybės narės kitai valstybei narei, kaip nurodyta šio įstatymo 58 straipsnyje, arba

2) nustatė paskirstymo taisyklę, dėl kurios susitarė paramos schemoje dalyvaujančios valstybės narės ir pagal kurią atsinaujinančių išteklių energijos kiekiai paskirstomi paramos schemoje dalyvaujančioms valstybėms narėms. Apie tokią paskirstymo taisyklę Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija praneša Europos Komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus pirmiesiems metams, kuriais ji įsigaliojo.

3. Jeigu Lietuvos Respublikos vardu buvo teikiamas pranešimas, nurodytas šio straipsnio 2 dalies 2 punkte, per 3 mėnesius pasibaigus kiekvieniems metams Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija Europos Komisijai pateikia pranešimą, kuriame nurodomas bendras elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekis, pagamintas tais metais, kuriais taikoma paskirstymo taisyklė.

4. Elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekis, apie kurį pranešta pagal šio straipsnio 2 dalį, paskirstomas pagal 2 dalyje nurodytą taisyklę.

5. Bendros paramos schemos su kitomis valstybėmis narėmis negali turėti neigiamos įtakos šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje nustatytų tarpinių nacionalinių planinių rodiklių įgyvendinimui.

KETURIOLIKTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ IR SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

64 straipsnis. Skundų nagrinėjimas

1. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija išankstine neprivaloma skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus dėl elektros tinklų operatorių, šilumos tiekėjų ir dujų sistemų operatorių veiksmų ar neveikimo, kreipiantis dėl šių asmenų įrenginių prijungimo prie atitinkamų tinklų ar sistemų, prijungiant įrenginius, priimant pagamintą energiją į energetikos tinklus ar sistemas ir (ar) vykdant kitas šio įstatymo nustatytas pareigas, susijusias su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu energijai gaminti.

2. Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti skundai nagrinėjami Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

PENKIOLIKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

65 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Asmenims, kurie verčiasi ūkine komercine veikla atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje, kiek nenustato šis įstatymas, taikomi veiklos elektros energetikos, šilumos ūkio ar dujų sektoriuose reikalavimai, nustatyti Energetikos įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.

2. Šio įstatymo 14 straipsnio 16 dalies nuostatos taikomos ir tiems gamintojams, kurie pagal išduotus leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos su elektros tinklų operatoriumi nesudarė elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties, bet kurie pretenduoja gauti paramą pagal šio įstatymo 20 straipsnyje nustatytas paramos schemas.

3. Biokuru, biodegalais, biodujomis, biotepalais ir bioalyvomis prekiaujama pagal dvišales pirkimo–pardavimo sutartis ir kitais teisės aktuose nustatytais būdais. Prekybos biokuru, biodegalais, biodujomis, biotepalais ir bioalyvomis tvarka nustatoma Energetikos ministerijos patvirtintose Biokuro, biodegalų, biodujų, biotepalų ir bioalyvų prekybos taisyklėse, atsižvelgiant į šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus biodujų supirkimo reikalavimus. Centralizuota prekyba biokuru organizuojama Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2025](#), 2012-05-22, *Žin.*, 2012, Nr. 63-3166 (2012-06-05)

66 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Vyriausybė iki 2011 m. liepos 1 d. parengia ir pateikia Seimui šiam įstatymui įgyvendinti reikalingų įstatymų pakeitimo projektus.

2. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos, savivaldybės, kiti asmenys, nurodyti šiame įstatyme, ne vėliau kaip iki 2011 m. liepos 1 d. parengia ir patvirtina šio įstatymo, išskyrus 45 ir 58–62 straipsnius, įgyvendinamuosius teisės aktus ir suderina kitus susijusius teisės aktus.

3. Šio įstatymo 45, 58–62 straipsnių nuostatoms įgyvendinti reikalingi teisės aktai parengiami ir patvirtinami bei kiti susiję teisės aktai suderinami iki 2012 m. gruodžio 31 d.

4. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ne vėliau kaip iki 2011 m. liepos 1 d. parengia Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo projektą dėl aplinkos teršimo metanu.

67 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 3, 16, 17, 19, 23, 24, 25, 32, 36, 39, 41, 44, 45, 48, 49 ir 50 straipsnius, įsigalioja nuo paskelbimo leidinyje „Valstybės žinios“ dienos.

2. Šio įstatymo 3, 16, 17, 19, 23, 24, 25, 32, 36, 39, 41, 44, 48, 49 ir 50 straipsniai įsigalioja 2011 m. gruodžio 31 d.

3. Šio įstatymo 45 straipsnis įsigalioja 2012 m. gruodžio 31 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ DALIA GRYBAUSKAITĖ

Lietuvos Respublikos
atsinaujinančių išteklių
energetikos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16).

2. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL 2009 L 211, p. 55).

3. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL 2009 L 211, p. 94).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2025](#), 2012-05-22, Žin., 2012, Nr. 63-3166 (2012-06-05)

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO 6, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2096](#), 2012-06-21, Žin., 2012, Nr. 76-3939 (2012-06-30)

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2012-07-01.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-169](#), 2013-01-17, Žin., 2013, Nr. 12-560 (2013-02-01)

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2013 m. kovo 1 d.

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-351](#), 2013-05-30, Žin., 2013, Nr. 64-3175 (2013-06-18)

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2013 m. liepos 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-494](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 78-3939 (2013-07-20)

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO 5, 12, 13, 36, 40, 41, 42, 57 IR 58 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 6 straipsnis įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-847](#), 2014-04-24, paskelbta TAR 2014-05-02, i. k. 2014-05001

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 49 IR 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2014 m. liepos 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1020](#), 2014-07-10, paskelbta TAR 2014-07-22, i. k. 2014-10427

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 49 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1173](#), 2014-09-25, paskelbta TAR 2014-10-03, i. k. 2014-13575

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 15 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1327](#), 2014-11-13, paskelbta TAR 2014-11-18, i. k. 2014-17046

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 39 straipsnio pakeitimo įstatymas